

EDUSKUNTA
SUURI VALIOKUNTA

Viite

KOM(2003) 238 lopullinen

Asia

Sisämarkkinastrategia

Vuosien 2003-2006 painopisteet

U/E-tunnus:

EUTORI-numero:

Ohessa lähetetään perustuslain 97§:n mukaisesti tiedoksi eduskunnalle komission tiedonanto Sisämarkkinastrategia, vuosien 2003-2006 painopisteet.

Liitteenä on perusmuistio, jossa selvitetään lyhyesti tiedonannon pääasiallinen sisältö sekä käsittelyvaihe neuvoston piirissä.

Ylijohtaja

Bo Göran Eriksson

Ylitarkastaja

Liisa Huhtala

LIITTEET

eu-perusmuistio,KOM(2003) 238 lopullinen,KOM(2003) 238 slutlig

MOS Huhtala Liisa

21.05.2003

Asia **EU/ Sisämarkkinastrategia, vuosien 2003-2006 painopisteet**

Kokous

Liitteet

Viite

KOM(2003) 238 lopullinen

EUTORI/Eurodoc nro:

EU/2003/0623

U-tunnus / E-tunnus:

Käsittelyvaihe ja käsittelyn tarkoitus:

Komissio esitteli 7.5.2003 hyväksytyn sisämarkkinastrategian kilpailukykyneuvostolle 19.5.2003, jonka jälkeen asiasta käytiin alustava näkemysten vaihto.

Neuvoston tarkoituksena on alustavien tietojen mukaan valmistella strategiaa koskevat päätelmät kesän ja alkusyksyn aikana ja hyväksyä ne 22.-23.9.2003 kokoontuvassa kilpailukykyneuvostossa.

Asiakirjat:

KOM(2003) 238 lopullinen

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely:

Käsittelijä(t):

KTM, Antti Riivari, p. 1606 3742
KTM, Liisa Huhtala, p. 1606 3661

Suomen kanta/ohje:

Suomen kannanmuodostus on vielä kesken. Suomen kannat määritellään kevään kuluessa, ennen kuin strategian käsittely neuvostossa alkaa.

Yleisellä tasolla Suomi pitää tärkeänä, että kaikki keskeiset EU:n talouspolitiikan koordinaatiovälineet eli sisämarkkinastrategia, talouspolitiikan laajat suuntaviivat ja työllisyyttä koskevat suuntaviivat, on suunniteltu kolmen vuoden ajanjaksoa varten. Tämä tuo työhön pitkäjänteisyyttä ja johdonmukaisuutta.

Eurooppa-neuvoston 20.-21.3. päätelmissä kilpailukykyneuvostolle annettiin tehtäväksi integroidun kilpailukykystrategia laatiminen komission työn pohjalta. Tulevaisuudessa olisi toivottavaa, että komission kontribuutioita yhdistettäisiin todelliseen kilpailukykystrategian

laatimista tukevaksi kokonaisuudeksi. Sisämarkkinanäkökohtien lisäksi integroituun strategiaan tulisi sisällyttää teollisuus- ja tutkimusnäkökohdat.

Pääasiallinen sisältö:

Sisämarkkinastrategia on yksi EU:n talouspolitiikan keskeisistä koordinaatiovälineistä yhdessä talouspolitiikan laajojen suuntaviivojen ja työllisyyttä koskevien suuntaviivojen kanssa. Nyt kaikki kolme koordinaatiovälinettä on suunniteltu kolmen vuoden ajanjaksoa silmällä pitäen. Tämän tarkoituksena on tuoda talouspolitiikkaan tehokkuutta ja johdonmukaisuutta.

Sisämarkkinoiden toiminnan tehostaminen nähdään erityisen tärkeänä juuri nyt kolmesta syystä:

- Juuri nyt on toimittava määrätietoisesti, jos Lissabonin strategian tavoite eli tulla maailman kilpailukykyisimmäksi ja dynaamisimmaksi taloudeksi vuoteen 2010 mennessä, halutaan saavuttaa.
- Laajentuminen tuo mahdollisuuksia sekä nykyisille että uusille jäsenvaltioille. Niiden hyödyntämiseksi sisämarkkinoiden perustaa on vahvistettava ja niiden toimintaa tehostettava.
- Koska talouskasvu ja työpaikkojen syntyminen on hidastunut, on yhä tärkeämpää jatkaa rakennemuutoksia talouden kasvukyvyn lisäämiseksi. Sisämarkkinoiden toiminnan tehostaminen on välttämätöntä Euroopan aseman parantamiseksi yhä kiristyvässä kilpailussa.

Sisämarkkinastrategiassa määritellään kymmenen painopistettä, joista jokaiseen liittyy sekä lainsäädäntö- että muita toimia. Strategian liitteissä on tauluko, jossa toimille asetetaan aikataulu. Alla on lueteltu painopisteet ja nostettu esiin muutamia keskeisiä toimia.

1) Tavaroiden vapaan liikkuvuuden parantaminen

Strategiassa ehdotetaan **vastavuoroiseen tunnustamiseen** uutta lähestymistapaa, jossa mahdollisesti annettavalla uudella asetuksella muodostettaisiin uusia käytäntöjä vastavuoroisen tunnustamisen toiminnan ja sen seuraamisen parantamiseksi.

2) Palvelumarkkinoiden integrointi

Komissio ehdottaa ennen vuoden 2003 loppua **palveluja koskevaa direktiiviä**, joka perustuu vastavuoroiseen tunnustamiseen, viranomaisyhteistyöhön, tarvittaessa yhdenmukaistamiseen ja eurooppalaisten menettelytapojen käyttämiseen palvelualoilla.

3) Verkostotoimialojen korkean laadun takaaminen

Strategia suuntautuu markkinoiden avaamiseen kilpailulle. Samalla varmistetaan, että verkostopalvelut ovat kaikkien kansalaisten saatavilla.

4) Veroesteiden vaikutusten vähentäminen

Komissio kartoittaa vaihtoehtoja EU:n yhteisen konsolidoidun yhtiöveropohjan määrittelemiseksi ja alv-sääntöjen yksinkertaistamiseksi.

5) Julkisten hankintojen markkinoiden avoimuus

Komissio esittää vuonna 2004 **toimintasuunnitelman**, jonka tarkoituksena on varmistaa, että merkittävä osa hankintatoiminnoista suoritetaan sähköisesti vuoteen 2006 mennessä.

6) Liiketoiminnan edellytysten parantaminen

Strategiassa kehoitetaan neuvostoa ja parlamenttia saattamaan pikaisesti päätökseen **teollis- ja tekijänoikeuksia** koskevat vireillä olevat lainsäätötoimet.

7) Väestörakenteen muutoksen aiheuttama haaste

Strategiassa kehoitetaan neuvostoa ja parlamenttia hyväksymään ripeästi **eläkerahastodirektiivin**.

8) Sääntely-ympäristön yksinkertaistaminen

Komissio jatkaa työtä sääntelyn parantamista koskevan toimintasuunnitelman täytäntöönpanemiseksi.

Komissio kehittää ajatusta kaikkiin uusiin kansallisiin lakeihin sovellettavasta **”yhteensopivuustestistä”**, jonka avulla pyritäisiin välttämään lakien ja sisämarkkinasääntöjen väliset ristiriidat.

9) Sääntöjen soveltaminen

Strategiassa ehdotetaan toimia **yhteistyön** lisäämiseksi ja korostetaan rikkomistapausten **ennaltaehkäisemisen** tärkeyttä. Komissio kohottaa neuvostoa ja parlamenttia vahvistamaan vakioajan (24 kuukautta hyväksymisestä), jossa kaikki EU-säädökset olisi pantava täytäntöön.

10) Tiedottamisen parantaminen

Kansallinen käsittely:

Sisämarkkinajaosto 12.5.2003
EU ministerivaliokunta 16.5.2003

Eduskuntakäsittely:

Suuri valiokunta 16.5.2003

Kansallinen lainsäädäntö:

Taloudelliset vaikutukset:

Muut mahdolliset asiaan vaikuttavat tekijät:

EUROOPAN YHTEISÖJEN KOMISSIO

Bryssel 7.5.2003
KOM(2003) 238 lopullinen

**KOMISSION TIEDONANTO
NEUVOSTOLLE, EUROOPAN PARLAMENTILLE,
EUROOPAN TALOUS- JA SOSIAALIKOMITEALLE
JA ALUEIDEN KOMITEALLE**

Sisämarkkinastrategia

Vuosien 2003 - 2006 painopisteet

SISÄLLYSLUETTELO

Johdanto	3
Osa A: Tausta	3
1. Strategian merkitys EU:n talousuudistusprosessissa	3
2. Miksi uusi strategia juuri nyt?	4
3. Kohdennettu lähestymistapa	4
4. Jaettu asialista.....	5
Osa B: Painopisteet	6
1. Tavaroiden vapaan liikkuvuuden edistäminen	6
2. Palvelumarkkinoiden integrointi	10
3. Verkostoalojen korkean laadun takaaminen	13
4. Veroesteiden vaikutusten vähentäminen	16
5. Hankintamenettelyyn osallistumisen laajentaminen	18
6. Liiketoiminnan edellytysten parantaminen	21
7. Haasteena väestörakenteen muutos	24
8. Sääntely-ympäristön yksinkertaistaminen.....	26
9. Sääntöjen soveltamisen valvonta	29
10. Tiedottamisen lisääminen ja parantaminen	32
Osa C: Kaikki hyöty laajentuneista sisämarkkinoista	34
Osa D: Sisämarkkinoiden rakentaminen kansainvälisestä näkökulmasta	36
Osa E: Seuranta	38
Päätelmät	39

Johdanto

Tässä strategiassa määritellään, mitä Euroopan unionin on tehtävä seuraavien kolmen vuoden aikana saadakseen maksimihyödyn laajentumisen jälkeisistä sisämarkkinoista. Komissio on jo selvittänyt sisämarkkinoiden saavutukset viimeiseltä kymmeneltä vuodelta¹. Analyysissa osoitetaan ne merkittävät hyödyt, jotka oikein toimivat sisämarkkinat voivat tuottaa ja jotka ne tuottavat, mutta siinä osoitetaan myös, että sisämarkkinat eivät vielä toimi kaikilta osiltaan optimaalisesti ja että monia etuja menetetään. Tarvitaan siis uusi sysäys jäljellä olevien heikkouksien poistamiseksi ja sisämarkkinoiden koko kilpailukyky-, kasvu- ja työllisyyspotentiaalin hyödyntämiseksi.

Osa A: Tausta

1. Strategian merkitys EU:n talousuudistusprosessissa

Maaliskuun 20. ja 21. päivänä 2003 kokoontunut Eurooppa-neuvosto tunnusti sisämarkkinastrategian merkityksen EU-tason talouspolitiikan keskeisenä koordinoituvana talouspolitiikan laajojen suuntaviivojen² ja työllisyyttä koskevien suuntaviivojen³ rinnalla. Sisämarkkinastrategiassa määritellyt toimet onkin nähtävä edellä mainittujen suuntaviivojen osana⁴. Nämä kolme välinettä on virtaviivaistettu ja niille on sovittu kolmen vuoden toteuttamisaika, jotta EU:n talousuudistusta voitaisiin lähestyä entistä laaja-alaisemmin, tehokkaammin ja yhdenmukaisemmin⁵.

Sisämarkkinastrategia on tärkeä selonteko uudelle kilpailukykyneuvostolle. Komissio esittää lisäksi joukon muita poliittisia asiakirjoja, jotka koskevat kilpailukykyä, mukaan luettuna tiedonanto teollisuuspolitiikasta laajentuneessa unionissa⁶, vihreä kirja yrittäjyydestä⁷, tiedonanto innovaatiopolitiikasta⁸ ja Euroopan tutkimusinvestointeja koskeva toimintasuunnitelma⁹. Näin kilpailukykyneuvosto kykenee tarkastelemaan toimintansa eri osa-alueiden välisiä suhteita ja määrittelemään Eurooppa-neuvoston edellyttämän kokonaiskehityksen kilpailukykyyn vahvistamiseksi.

Tämä strategia olisikin nähtävä vastauksena Euroopan parlamentin tuoreeseen sisämarkkinastrategiaa koskevaan mietintöön¹⁰. Kyseisessä mietinnössä painotettiin, että sisämarkkinoiden toimivuuden parantaminen olisi asetettava etusijalle unionissa, ja pyydettiin uutta merkittävää aloitetta, jolla vauhditettaisiin keskeisten uudistusten toteuttamista.

¹ Komissio arvioi, että sisämarkkinat ovat lisänneet työpaikkoja 2,5 miljoonalla ja vaurautta lähes 900 miljardilla eurolla. Ks. *"The Internal Market – Ten years without Frontiers"*, SEK(2002) 1417, 7.1.2003.

² KOM (2003) 170 lopullinen, 8.4.2003.

³ KOM (2003) 176 lopullinen, 8.4.2003.

⁴ Ks. erityisesti talouspolitiikan laajojen suuntaviivojen osa "Euroopan kasvupotentiaalia lisäävät talousuudistukset", joka sisältää yleisiä suosituksia sisämarkkinoiden toiminnan parantamiseksi.

⁵ Komission tiedonanto talous- ja työllisyyspolitiikan koordinaatioprosessin selkeyttämisestä, KOM (2002) 487 lopullinen, 3.9.2002.

⁶ KOM (2002) 714 lopullinen, 11.12.2002.

⁷ KOM (2003) 27 lopullinen, 21.1.2003.

⁸ KOM (2003) 112 lopullinen, 11.3.2003.

⁹ KOM (2003) 226, 30.4.2003.

¹⁰ Malcolm Harbourin esittelemä mietintö A5-0026/2003.

2. Miksi uusi strategia juuri nyt?

Komission näkee kolme pääasiallista syytä, joiden vuoksi EU:n on juuri nyt ryhdyttävä päättäväisesti parantamaan sisämarkkinoita.

- Sisämarkkinoiden suorituskyky ei ole optimaalinen. Tämä on yksi EU:n haitoista, jotka vaikeuttavat **sen Lissabonissa vuonna 2000 itselleen asettaman kunnianhimoisen tavoitteen toteutumista**. On välttämätöntä ryhtyä nopeasti ratkaiseviin toimenpiteisiin. Tiedämme, että saattaa kulua monta vuotta, ennen kuin hyväksytyt toimenpiteet tuottavat todellista tulosta kentällä. Jotta EU:sta tulisi maailman kilpailukykyisin ja dynaamisin osaamistalous vuoteen 2010 mennessä, aidosti yhtenäisten ja integroitujen markkinoiden luomiseen tarvittaviin toimenpiteisiin on ryhdyttävä erittäin pian.
- On kiireesti kehitettävä tehokas strategia sisämarkkinoiden vahvistamiseksi, koska **laajentumiseen on vain vuosi aikaa**. Laajentuminen tarjoaa ennennäkemättömiä mahdollisuuksia sekä nykyisille että uusille jäsenvaltioille, mutta siihen sisältyy riskejä. Sisämarkkinat ovat jatkuvasti vaarassa pirstoutua, ja laajentumishetkellä vaara kasvaa, ellei kaikkia keskeisiä poliittisia välineitä ja suunnitelmia vahvisteta niiden toimivuuden varmistamiseksi tai parantamiseksi 25 maan unionissa¹¹. Vain näin voidaan realisoida laajentumisen mahdollisesti tarjoamat voitot.
- EU:ssa, kuten muuallakin, talouskasvu ja uusien työpaikkojen syntyminen ovat hidastumassa. Tässä tilanteessa on entistä tärkeämpää jatkaa **rakenneuudistuksia talouden kasvukapasiteetin nostamiseksi**. Sisämarkkinoiden pullonkaulojen poistaminen saattaa Euroopan paljon parempaan asemaan, jossa se voi kohdata nousevien talouksien aikaansaaman yhä kovemman kilpailun. Uudistunut unioni on myös suojautunut paremmin taloussyklien tulevilta vaihteluilta, ja sillä on vahvempi taloudellinen perusta kohdata **ikäntyvästä väestöstä aiheutuvat valtavat haasteet**.

3. Kohdennettu lähestymistapa

Kun rakennukseen lisätään uusia kerroksia – kuten laajenevassa EU:ssa tapahtuu – on olennaisen tärkeää varmistaa, että sen perustat ovat riittävän vankat. Strategia **kohdennetaan hyvin selkeästi sisämarkkinoiden "perusteiden" tai "perustojen" vahvistamiseen** poistamalla esteet tavaroiden ja palvelujen kaupalta, varmistamalla, että sovittuja sääntöjä sovelletaan oikein ja valvotaan tehokkaasti, vähentämällä byrokratiaa, puuttamalla veroesteisiin ja laajentamalla julkisten hankintojen tarjoamia mahdollisuuksia.

Ongelmat ovat monasti vanhoja ongelmia, joita ei ole onnistuttu aiemmista yrityksistä huolimatta ratkaisemaan. Tuttuja ongelmia ei kuitenkaan pyritä ratkaisemaan totutulla tavalla. Komissiolla on esitellä tuoreita ajatuksia, ja se peräänkuuluttaa lujempaa poliittista päättäväisyyttä tulosten näyttämiseksi sekä yrityksille että kuluttajille.

Kaikki ehdotetut toimet eivät ole tietenkään uusia. Moni tärkeä työ on jo aloitettu ja joissain tapauksessa kehitetty pitkälle (esimerkiksi rahoituspalveluja koskeva toimintasuunnitelma ja yhteisöpatentista saavutettu poliittinen yhteisymmärrys), ja tässä strategiassa edellytetään, että niihin ryhdytään tai ne saatetaan päätökseen mahdollisimman aikaisin. Tässä asiakirjassa hahmotellaan muitakin toimenpide-ehdotuksia, joita on kuitenkin tutkittava tarkemmin ja joiden vaikutus on arvioitava, ennen kuin komissio voi tehdä konkreettisia ehdotuksia.

¹¹ ETA-maat mukaan luettuina 28.

Jäsenvaltioiden on itsensä toteutettava vielä muita toimia. Toimenpide-ehdotuksista ja niiden aikataulusta annetaan lisätietoja liitteessä¹².

4. Jaettu asialista

Sisämarkkinoiden sääntelykehyksen muotoutuessa painopiste siirtyy kohti jäsenvaltioita, joiden on saatava sisämarkkinat toimimaan käytännössä – päivittäin. Sisämarkkinat kuuluvat niille – eivätkä komissiolle. Niiden on pantava sisämarkkinasäädökset ripeästi ja oikein täytäntöön, annettava kansalaisilleen ja yrityksilleen tietoa näiden oikeuksista ja ratkaistava ongelmat sitä mukaa kuin niitä ilmenee. Niiden on noudatettava sisämarkkinoiden kirjainta ja henkeä sekä vältettävä sellaisten lakien säätämistä, jotka ovat ristiriidassa sisämarkkinaperiaatteiden kanssa. Täyttääkseen tehtävänsä niiden on oltava kiinteämmin yhteistyössä toistensa ja komission kanssa.

Jotta tämä strategia tehoaisi, se on nähtävä komission asiakirjana, mutta sen lisäksi jaettuna asialistana, jota neuvosto, Euroopan parlamentti ja (nykyiset ja uudet) jäsenvaltiot voivat kaikin voimin tukea.

Uudessa perustuslaillisessa sopimuksessa, joka laaditaan hallitusten välisen konferenssin tuloksena, määritellään EU:n eri toimielinten ja toisaalta EU:n ja jäsenvaltioiden väliset suhteet. On olennaisen tärkeää, että tämä perustamissopimus tarjoaa jatkossakin vankan oikeusperustan sisämarkkinoiden myöhemmälle kehittämiselle, jotta ne palvelisivat Euroopan etuja ja tukisivat kansalaisia ja yrityksiä.

¹² Toimenpiteet on luokiteltu liitteessä kolmeen tyyppiin: tyyppi 1: ne, joihin on ryhdyttävä tai jotka on saatettava päätökseen mahdollisimman aikaisin; tyyppi 2: ne, joita on tutkittava ja käsiteltävä tarkemmin; ja tyyppi 3: ne, jotka jäsenvaltioiden on toteutettava.

Osa B: Painopisteet

1. TAVAROIDEN VAPAAN LIIKKUVUUDEN EDISTÄMINEN

a) Tilannearvio

Rajat ylittävä tavarakauppa on EU:ssa yhä kalliimpaa ja hankalampaa kuin liiketoiminta yhden jäsenvaltion alueella. Myydessään ulkomaille yritysten on toisinaan testautettava tuotteensa uudelleen tai jopa mukautettava niitä paikalliset vaatimukset täyttäväksi. Tarkastusten ja markkinavalvonnan intensiteetti vaihtelee jäsenvaltiosta toiseen. Normit alittavat tuotteet saattavat päästä verkon läpi aina kuluttajille asti, joilla on oikeus odottaa korkeita terveys- ja turvallisuusnormeja kaikilta markkinoilla olevilta tuotteilta.

Tavaroiden (ja palvelujen) vapaa liikkuvuus sisämarkkinoilla perustuu ennen kaikkea luottamukseen. Yritysten on voitava luottaa siihen, että ne kykenevät myymään tuotteitaan selkeän ja ennustettavan sääntelyjärjestelmän pohjalta. Jäsenvaltioiden viranomaisten on voitava luottaa siihen, että sääntöjä noudatetaan käytännössä kaikkialla EU:ssa ja että muiden jäsenvaltioiden toimivaltaiset viranomaiset ryhtyvät asianmukaisiin toimenpiteisiin, jos näin ei ole. Kuluttajien on tietysti voitava luottaa oikeuksiinsa ja siihen, että ostetut tuotteet ovat turvallisia ja ympäristön huomioonottavia.

EU:n koon ja monimuotoisuuden kasvaessa laajentumisen jälkeen on entisestään vahvistettava luottamusta nykyisen tavaroiden vapaata liikkuvuutta koskevan oikeusjärjestelmän toimivuuteen. Tämä on parhaiten saavutettavissa ryhtymällä toimimaan tavalla, joka tekee säännöistä avoimempia ja ennustettavampia ja joka rohkaisee luottamaan enemmän toisten menetelmiin ja arviointeihin. Tämä ei ole aina kiinnostavaa työtä – mutta se on tehtävä yhteisön sisäisen kaupan edistämiseksi sekä mittakaavaetujen ja erikoistumisen hyödyntämiseksi.

Tekniset esteet turhauttavat edelleen rajat ylittävässä tavarakaupassa:

- Kauppa kolmansien maiden kanssa on viime vuosina kasvanut nopeammin kuin jäsenvaltioiden välinen kauppa, ja jäsenvaltioiden välinen hintojen läheneminen on enemmän tai vähemmän pysähtynyt.¹³
- Yrityksistä 75 prosenttia on sitä mieltä, että tavara- ja palvelukaupan teknisten esteiden poistamisen olisi oltava etusijalla unionin asialistalla.¹⁴
- Lähes yksi viidestä ruotsalaisesta yrityksestä kohtaa kaupan esteitä. Niistä 85 prosenttia kiertää ongelman mukauttamalla tuotteensa vastaanottavan maan sääntöjen mukaisiksi.¹⁵
- Tekniset määräykset ja vaatimustenmukaisuuden arviointi aiheuttavat eniten päänvaivaa espanjalaisille yrityksille – niiden osuus on puolet kaikista kohdatuista ongelmista.¹⁶
- Eurooppalaisten standardien hyväksymiseen kuluva keskimääräinen aika nousi vuoden 1995 4,5 vuodesta kahdeksaan vuoteen vuonna 2001¹⁷. Vain 22 prosenttia niistä 600 standardista, jotka tarvitaan rakennusalan tuotteiden aitojen sisämarkkinoiden luomiseksi, on hyväksytty, vaikka rakennusalan tuotteista annetun direktiivin voimaantulosta on kulunut yli kymmenen vuotta¹⁸.
- Vastavuoroista tunnistamista koskevan periaatteen soveltamatta jättäminen pienensi EU:n sisäkauppaa jopa 150 miljardilla eurolla vuonna 2000¹⁹.

¹³ Vuosien 2001 ja 2002 kertomukset yhteisön tuote- ja pääomamarkkinoiden toiminnasta, KOM (2001) 736, 7.12.2001 ja KOM (2002) 743 lopullinen, 23.12.2002.

b) Toimet

1. Vastavuoroinen tunnustaminen on sisämarkkinoiden kulmakivi. Se mahdollistaa tuotteiden vapaan liikkuvuuden, jos ne ovat sen jäsenvaltion kansallisten lakien mukaisia, jossa tuote saatetaan ensimmäisen kerran markkinoille. Periaatteena on, että ei ole mitään erityisiä menettelysääntöjä eikä ylimääraistä paperityötä. Tämä onkin menettelyn voima ja samalla sen heikkous. Kun ongelmia ilmenee, avoimuus on kyseenalaista tai sitä ei ole, yhtenäisen suojan arvioimiseksi ei ole yhteisesti sovittua lähestymistapaa eikä selkeää menettelyä, jota yrityksen pitäisi noudattaa kielteisen päätöksen kiistämiseksi. Tämän seurauksena monet yritykset päättävät luopua tietyistä markkinoista tai niiden on pakko muokata tuotteensa paikallisten vaatimusten mukaisiksi. Tällaiset reaktiot uhkaavat yleistyä laajentumisen jälkeen.

Komission mielestä tarvitaankin erityiset säännöt, joilla vastavuoroiselle tunnustamiselle luodaan parempi rakenne, jotta lisättäisiin avoimuutta ja rohkaistaisiin kansallisia viranomaisia toimimaan "eurooppalaisemmin". Komissio uskoo, että tämä voidaan saavuttaa parhaiten uudella yhteisön asetuksella, jossa ydinperiaatteet määritellään. Niitä voisivat olla sellaisten tapausten pakollinen ilmoittaminen, joissa vastavuoroinen tunnustaminen on evätty, yritysten mahdollisuus osoittaa vakiotodistuksen avulla, että kiisteltyä tuotetta markkinoidaan laillisesti muualla EU:ssa, ja muutoksenhakumahdollisuudet. Ennen kuin komissio tekee ehdotuksen, se kuulee laajasti jäsenvaltioita, teollisuutta ja muita asiasta kiinnostuneita eri vaihtoehtoja.

2. Monimuotoisemmilla tai herkemmällä aloilla vastavuoroinen tunnustaminen ei riitä, ja ainoa tapa poistaa esteitä on yhdenmukaistaa kansalliset säännöt EU:n tasolla. Toisinaan tämä on saavutettavissa tarkalla teknisellä lainsäädännöllä, tietyillä aloilla käytetään taas yksinkertaistettua sääntelyvaihtoehtoa, joka tunnetaan "**uutena lähestymistapana**". Se kehitettiin vuonna 1985, ja siinä lainsäädäntö rajoitetaan niiden ehdottoman olennaisten vaatimusten asettamiseen, jotka tuotteiden on täytettävä, jolloin valmistajat voivat valita, käyttävätkö he joko sopivaa eurooppalaista standardia tai muita olennaiset vaatimukset täyttäviä teknisiä eritelmiä.

Uusi lähestymistapa on ollut onnistunut keino kehittää sisämarkkinoita, mutta sen joitakin piirteitä on varsinkin laajentumisen näkökulmasta vahvistettava. Esimerkiksi vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyjä on parannettava, hallinnollista yhteistyötä ja markkinavalvontaa on vahvistettava sen varmistamiseksi, että tehokkaiisiin toimenpiteisiin ryhdytään silloin, kun tuotteet eivät vastaa olennaisia vaatimuksia, ja CE-merkinnän oikein ymmärtämistä on parannettava. Voi olla myös syytä laajentaa uuden lähestymistavan soveltamista aloille, joita se ei vielä koske, keinona parantaa ja yksinkertaistaa lainsäädäntöä.

Nämä ajatukset esitetään komission tiedonannossa, joka koskee uuden lähestymistavan mukaisten direktiivien täytäntöönpanon edistämistä ja joka annetaan samanaikaisesti

¹⁴ Sisämarkkinoiden tulostaulu nro 11, marraskuu 2002.

¹⁵ Ruotsin ulkomaankaupan erityisviraston (*Sveriges Kommerskollegium*) sisämarkkinaosasto: *Problem för fri rörlighet på den inre marknaden*, 16.9.2002, Dnr 100-111-2002.

¹⁶ "*Línea abierta para la identificación de problemas de la empresas españolas en el mercado único europeo, Fase IV*" 2002, Espanjan talousministeriö ja *Confederación Española de Organizaciones Empresariales*.

¹⁷ Sisämarkkinoiden tulostaulu nro 9, marraskuu 2001 (luvuissa mukana vain CEN).

¹⁸ Ks. alaviite 14.

¹⁹ Vuoden 2001 kertomus yhteisön tuote- ja pääomamarkkinoiden toiminnasta, KOM (2001) 736, 7.12.2001.

sisämarkkinastrategian kanssa. Yksi mietittävistä vaihtoehtoista on säätää yhteinen perusdirektiivi, johon sisältyy kaikille uuden lähestymistavan mukaisille direktiiveille yhteisiä horisontaalisia kysymyksiä koskevat vakioartiklat. Tällä tavalla vahvistettaisiin uuden lähestymistavan mukaisten direktiivien yhdenmukaisuutta ja varmistettaisiin tehokkaampi täytäntöönpano.

3. Eurooppalaisilla standardeilla on erityisen tärkeä merkitys uuden lähestymistavan mukaisten direktiivien täytäntöönpanossa. Standardien kehittämiseen kuluu nykyisin liian paljon aikaa. Euroopan standardointiorganisaatioiden ja teollisuuden on työskenneltävä yhdessä prosessin vauhdittamiseksi. On myös varmistettava standardien tuottamisen laatu²⁰ ja niiden yhdenmukainen saattaminen osaksi kansallisia standardeja myös uusissa jäsenvaltioissa. Valinnaisten eurooppalaisten merkintöjen edistämistä on tehostettava, koska kansallisesti valvotuilla merkeillä saattaa olla markkinoita pirstova vaikutus. Komissio varmistaa näiden tavoitteiden täytäntöönpanon, etenkin kumppanuus- ja tulossopimuksilla, jotka se allekirjoittaa Euroopan standardointiorganisaatioiden kanssa vuonna 2003. Tavoitteena on liittää yhteisön mainituille organisaatioille antama taloudellinen tuki selkeisiin tulosperusteisiin.

4. Kestävän taloudellisen kehityksen takaamiseksi EU on asettanut vähimmäisvaatimukset ilman ja veden laadulle sekä jätteiden vähentämiselle. Onnistuminen näiden vaatimusten täyttämässä riippuu selvästi kyvystämme rajoittaa tuotteiden ympäristövaikutuksia – ts. sekä niiden tuottamisen että käytön vaikutuksia. EU:n on luotava teollisuudelle johdonmukainen ja joustava sääntelykehys, joka suoriutuu tehtävästä tehokkaasti – eikä ole toisaalta haitaksi kilpailukyvyllä eikä vapaalle liikkuvuudelle sisämarkkinoilla. Muutoin jäsenvaltiot pyrkivät täyttämään EU:n ympäristövaatimukset antamalla omat kansalliset tekniset määräyksensä, jotka saattavat muodostua uusiksi kaupan esteiksi.

Tähän haasteeseen vastaamiseksi komissio on jo tehnyt ehdotuksia ympäristövaatimusten lisäämiseksi eräisiin sisämarkkinasäädöksiin²¹. Lisäksi se hyväksyy piakkoin innovatiivisen ehdotuksen tuotteiden ekosunnittelua koskeviksi puitesäädöksiksi. Mainitut direktiivit on hyväksyttävä ja pantava täytäntöön. Ne noudattavat sen integroidun tuotepolitiikan periaatteita²², jonka seuraavista vaiheista komissio päättää lähiaikoina. Standardoinnilla on myös tässä asiassa merkitystä. Ympäristövaatimusten parempi huomioon ottaminen teknisissä standardeissa voi auttaa vähentämään tuotteiden ympäristövaikutuksia ja kansallisen ympäristölainsäädännön kehittymistä. Aihetta koskeva tiedonanto on suunniteltu hyväksyttäväksi ennen vuoden loppua.

5. Kuluttajien luottamus tuoteturvallisuuteen perustuu EU:n toimivaltaisten viranomaisten suorittamaan tehokkaaseen markkinoiden ja täytäntöönpanon valvontaan ja siihen, että tuottajat ja jakelijat vastaavat velvoitteistaan. Kulutushyödykkeiden turvallisuutta säännellään alakohtaisilla direktiiveillä ja tuoteturvallisuutta koskevalla yleisdirektiivillä, jota vastikään tarkistettiin ja vahvistettiin. Komissio pyrkii varmistamaan, että tämän direktiivin vaatimuksia noudatetaan, kehittämällä ja tarkistamalla eurooppalaisia standardeja ja laatii selonteon sen soveltamisesta vuoteen 2006 mennessä. Lisäksi komissio aikoo esittää

²⁰ Kaikkien asianosaisten, erityisesti pk-yritysten edustajien, osallistumista standardien laatimiseen on lisättävä.

²¹ Ks. esimerkiksi komission ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi huviveneitä koskevien jäsenvaltioiden lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten lähentämisestä annetun direktiivin 94/25/EY muuttamisesta, KOM (2000) 639 lopullinen, EYVL C 62E, 27.2.2001, s. 139.

²² Vihreä kirja yhdenmetystä tuotepolitiikasta, KOM (2001) 68 lopullinen, 7.2.2001.

säädösehdotuksen, jolla torjutaan epäasiallisia liiketapoja ja jonka avulla parannetaan kuluttajansuojaa ja sisämarkkinoiden toimintaa (sekä tavaroiden että palvelujen osalta).

Euroopan sopimusoikeuden yhdenmukaisuuden lisääminen edistäisi osaltaan EU:n sisäkauppaa ja auttaisi kuluttajia hyödyntämään sisämarkkinoita. Kansallisen sopimusoikeuden lähentämistoimia kehitetään Euroopan sopimusoikeuden yhtenäistämistä koskevalla toimintasuunnitelmalla²³

6. Autoalalla EU:n laajuinen koko ajoneuvon tyyppihyväksyntäjärjestelmä koskee pakollisena sekä henkilöautoja että moottoripyöriä. Järjestelmällä on monia etuja. Kun auto tai moottoripyörä on tyyppihyväksytty yhdessä jäsenvaltiossa, se voidaan rekisteröidä ja saattaa markkinoille missä tahansa yhteisön alueella ilman uusia testejä. Näin vähennetään teollisuuden kustannuksia ja vältetään sisämarkkinaesteiden uudelleenilmeneminen. Järjestelmää onkin laajennettava muihin ajoneuvotyyppeihin, kuten kuorma- ja pakettiautoihin.

²³ KOM (2003) 68 lopullinen, 12.2.2003.

2. PALVELUMARKKINOIDEN INTEGROINTI

a) Tilannearvio

Huomattavat sääntelyerot jäsenvaltiosta toiseen – ja keskinäinen epäluottamus muihin sääntelyjärjestelmiin – ovat pääasiallinen syy siihen, miksi palvelujen vapaa liikkuvuus on ollut tähän asti pikemmin oikeudellinen käsite kuin käytännön todellisuutta. Koska monet palvelut ovat luonteeltaan moniulotteisia ja aineettomia – ja riippuvat palveluntarjoajan osaamisesta ja taidoista – niihin kohdistuvat yleensä laaja-alaisemmat ja moninaisemmat lakisäännökset kuin tavaroihin.

Kuva ei ole täysin synkkä. Rahoituspalveluissa toiminta on lähtenyt hyvin käyntiin – rahoituspalvelujen toimintasuunnitelmassa asetetusta 42 toimenpiteestä on jo hyväksytty 32. Rakennemuutokset, uudet liiketoimintamallit ja alati kehittyvät riskimallit asettavat uusia haasteita rahoitusalan sääntelijöille ja valvojille. Lisäksi on paljastunut sääntelyn uusia pullonkauloja, esim. maksu- ja selvitystoiminnassa, joka muodostaa rahoitusjärjestelmän valtaväylät. On myös kiinnitettävä erityistä huomiota sellaisten sääntelyesteiden tunnistamiseen, jotka toimivat kaupan ja kilpailun markkinajarruna niille vähittäisrahoituspalveluille, jotka ovat vaihdannan kohteena.

Monet muut palvelualat – kuten matkailu, jakelu, rakentaminen, tekninen suunnittelu ja konsultointi, sertifiointi- ja testauspalvelut tai työvoiman välitys – eivät ole olleet kattavan sisämarkkinapolitiikan kohteena. Näitä palveluita voidaan tarjota eri tavoin. Eräitä voidaan tarjota etäpalveluna uuden tieto- ja viestintätekniikan ansiosta, kun taas monissa edellytetään vielä palveluntarjoajan pysyvää tai tilapäistä läsnäoloa siinä jäsenvaltiossa, jossa palvelu suoritetaan. Joissakin palvelutoimissa, kuten jakelussa, kohdemarkkinoille asettautuminen on edelleen kaupallinen avainstrategia. Erilaiset lainsäädännöstä ja hallinnosta johtuvat esteet vaikeuttavat kuitenkin eri tavoilla toteutettavaa palveluntarjontaa²⁴.

Mainitut esteet vaikuttavat liiketoiminnan kaikissa vaiheissa – liiketoiminnan aloittamisesta ja työvoiman sekä laitteiden kaltaisten panosten käytöstä – aina markkinointiin, jakeluun, myyntiin ja myynnin jälkeisiin toimiin. Ne aiheuttavat huomattavia ylimääräisiä kustannuksia useammassa kuin yhdessä jäsenvaltiossa toimiville yrityksille. Tämä johtaa resurssien hukkaamiseen sekä vähäiseen innovointiin ja palvelujen eriyttämiseen. Jotkut yritykset luopuvat kokonaan rajat ylittävästä kaupasta – etenkin pk-yritykset, jotka ovat näkyvässä asemassa palvelualoilla. Tämä taas rajoittaa kilpailua ja kuluttajien valinnanmahdollisuuksia sekä pitää hinnat korkeampana kuin olisi välttämätöntä. Se estää myös palvelualojen täyden työllistämispotentiaalin toteutumisen.

Rajat ylittävä palveluntarjonta on edelleen erittäin vaikeaa:

- Palvelujen osuus on ainoastaan 20 prosenttia sisämarkkinakaupasta, mikä on vähemmän kuin kymmenen vuotta sitten.
- Useimmissa EU:hun liittymistä valmistelemissa maissa on valtavaa kasvupotentiaalia, koska näissä maissa palvelut muodostavat 56–70 prosenttia taloudesta²⁵ ja 54 prosenttia kokonaistyöllisyydestä²⁶.

²⁴ Komission kertomus neuvostolle ja Euroopan parlamentille palvelujen sisämarkkinatilanteesta (KOM (2002) 441), palvelujen sisämarkkinastrategian ensimmäisessä vaiheessa esitetty kertomus (KOM (2000) 888).

²⁵ Tiedot ovat komission vuoden 2002 säännönmukaisista kertomuksista, jotka koskevat ehdokasmaiden kehitystä kohti EU:hun liittymistä (Kyproksen luku on 77 prosenttia).

- Lähes 90 prosenttia EU:n kaikista pk-yrityksistä toimii palvelualoilla²⁷.
- Yrityspalvelujen tarjoajista 40 prosenttia on sitä mieltä, että rajat ylittävän kaupan esteiden poistaminen lisäisi niiden myyntiä jopa 20 prosenttia²⁸.
- Esteiden kustannuksista on paljonkin esimerkinomaista näyttöä: eräs ohjelmistoyritys käytti yli kuusi miljoonaa euroa vuodessa hallinnollisiin kustannuksiin, jotka liittyivät henkilöstön siirtoon eri jäsenvaltioiden välillä; vähittäispankki maksoi 19 000 euroa lakikuluina, ennen kuin se saattoi järjestää markkinointikampanjan kahdessa jäsenvaltiossa²⁹.
- Rahoituspalveluja koskevat tuoreet estimaatit osoittavat, että integraation syventäminen kasvattaisi EU:n BKT:tä 130 miljardilla eurolla kymmenen vuoden aikana ja lisäisi työllisyyttä 0,5 prosentilla.³⁰

b) Toimet

1. Neuvoston ja parlamentin olisi hyväksyttävä ehdotus **asetukseksi myynninedistämisestä**, jonka avulla helpotetaan Euroopan laajuisia markkinointikampanjoita, ja **direktiivi ammattipätevyyden tunnustamisesta**. Jälkimmäisellä säädöksellä pyritään edistämään ammattitaitoisten työntekijöiden liikkuvuutta, mukaan luettuna "kotivaltion" sääntöjen mukaisuuteen perustuva tilapäinen palvelujen tarjonta "isäntävaltiossa", mikä lisää kuluttajien valinnanmahdollisuuksia ja varmistaa ammattimaisten palvelujen kilpailukykyisen hinnoittelun. Jäsenvaltioiden tehtävänä on saattaa se oikein ja ajoissa osaksi kansallista lainsäädäntöä, huolehtia sen oikeasta soveltamisesta ja valvoa sen noudattamista.

2. Komissio tekee ehdotuksen **direktiiviksi sisämarkkinapalveluista** ennen vuoden 2003 loppua. Tällä direktiivillä luodaan selkeä ja tasapainoinen säädöskehys, jolla pyritään helpottamaan toiminnan aloittamisedellytyksiä ja rajat ylittävää palveluntarjontaa. Sen pohjana on yhdistelmä vastavuoroista tunnustamista, hallinnollista yhteistyötä, yhdenmukaistamista silloin kun se on ehdottoman välttämätöntä ja eurooppalaisten menettelysääntöjen/ammattialasääntöjen edistämistä.

Komissio laatii myös yrityspalvelujen kilpailukykyä ja vaikutusta Euroopan yritysten suorituskykyyn koskevan tiedonannon, jossa esitetään direktiiviä täydentäviksi ajateltuja muita kuin sääntelytoimenpiteitä. Niihin kuuluu eurooppalaisten standardien kehittäminen ja palvelualojen tilastollisen kattavuuden parantaminen.

3. Toteutettavuustutkimuksen tuloksista riippuen komissio aikoo ehdottaa **kansallisia teknisiä määräysluonnoksia koskevan tarkastelumekanismin laajentamista**³¹, jolloin se kattaisi muutkin kuin tietoyhteiskunnan palvelut (jotka kuuluvat jo soveltamisen piiriin). Tämä on tarkoitettu jarruttamaan uusien sisämarkkinaesteiden syntymistä.

²⁶ Komission kertomus "Employment in Europe 2002– Recent Trends and Prospects".

²⁷ Pääkohtia vuoden 2001 katsauksesta, Pk-yritysten eurooppalainen seurantakeskus, 2002.

²⁸ Yrityspalveluja koskevasta komission tutkimuksesta. Ks. tilasto- ja tekninen liite vuoden 2002 kertomukseen yhteisön tuote- ja pääomamarkkinoiden toiminnasta.

²⁹ Ks. alaviite 24.

³⁰ "Quantification of the macro-economic impact of the integration of EU financial markets", London Economics, tutkimus sisämarkkinoiden pääosastolle.

³¹ Direktiiviä 98/34/EY on tältä osin muutettava.

4. Komissio huolehtii **kuluttajapalvelujen turvallisuutta** koskevan kertomuksensa asianmukaisesta seurannasta. Kertomuksessa kaavailaan lainsäädäntötoimea, jonka avulla on tarkoitus seurata ja tukea alan kansallista politiikkaa ja toimintaa.
5. Neuvoston ja parlamentin olisi hyväksyttävä loputkin rahoituspalvelujen toimintasuunnitelman mukaisista toimenpiteistä, erityisesti **tarjousesitedirektiivi** ja **sijoituspalveludirektiivi**, sekä päättää **avoimuusdirektiivin** ensimmäinen käsittely ennen nykyisen lainsäädäntökauden päättymistä.
6. Komissio tekee rahoituspalvelujen toimintasuunnitelman edellyttämät lopulliset ehdotukset, mukaan luettuna uusi **omien varojen riittävyyttä koskeva direktiivi** (vuoden 2004 alussa).
7. Komissio julkaisee myös tämän vuoden loppupuolella **tiedonannon maksu- ja selvitystoiminnasta**, jossa määritellään Euroopan yhtenäisen maksualueen saavuttamisen ja rajat ylittävän osakekaupan helpottumisen edellyttämät vaiheet. Tässä tiedonnannossa esitetään mahdollisuus luoda yhteisön lainsäädäntöön tukeutuva EU-tason sääntelykehys.
8. Komissio suorittaa laajan kuulemisen **rahoituspalvelujen toimintasuunnitelman loppuun saattamisesta ja edelleen kehittämisestä**, millä tähdätään erityisesti vähittäisrahoituspalvelujen yhtenäismarkkinoiden luomiseen. Neuvoston ja parlamentin olisi hyväksyttävä **kulutusluottodirektiivi**, jotta yhtenäisten ja tehokkaiden luottomarkkinoiden luomisessa päästäisiin eteenpäin.

3. VERKOSTOALOJEN KORKEAN LAADUN TAKAAMINEN

a) Tilannearvio

"Verkostoalat" ovat erittäin tärkeitä EU:n kansalaisten elämänlaadulle ja hyvinvoinnille. Ne ovat myös EU:n teollisuuden avainpanoksia, minkä vuoksi niillä on määrävä vaikutus kansainväliseen kilpailukykyyn.

Viimeisten kymmenen vuoden aikana näiden alojen markkinat ovat avautuneet merkittävästi – mikä johtuu osittain yhteisön lainsäädännöstä ja osittain markkinoiden ja tekniikan kehityksestä. Tämä on tuonut huomattavia etuja sekä liiketoiminnalle että kuluttajille.

Ensisijaisena tavoitteena on nyt saattaa markkinoiden avautumista koskeva prosessi loppuun hyväksymällä tehdyt ehdotukset ja tekemällä tarvittaessa uusia ehdotuksia. Uusia toimia saatetaan tarvita muun muassa vesialalla, joka on vielä hajanainen ja jossa modernisoinnilla voidaan saada paljon aikaan. Tämä edellyttää kuitenkin lisätutkimusta. Vesi- ja vesihuolto-oikeuksia koskeva unionin politiikka on jatkossakin neutraalia. Lisäksi suunnitellaan toimia nykyaikaisen ja dynaamisen postialan kehittämiseksi.

Kaikkiin verkostoaloihin liittyy yleishyödyllisiä palveluja koskevia erityisvelvoitteita, esimerkiksi välttämättömien palvelujen tarjoaminen heikoimmassa asemassa oleville väestöosille ja syrjäseutujen asukkaille. Näiden velvoitteiden täyttäminen jatkossakin on elintärkeää. Komissio julkaisee piakkoin vihreän kirjan, jossa tarkastellaan EU:n asemaa tällä alalla ja jonka on tarkoitus käynnistää laaja keskustelu asian tiimoilta.

Seuraavien vuosien aikana tarvitaan massiivisia investointeja infrastruktuurin laadun parantamiseksi, etenkin EU:hun liittymiseen valmistautuvissa maissa. Koska valtioiden budjetit on tiukasti rajattu, on epätodennäköistä, että julkiset varat yksin riittäisivät näiden tarpeiden rahoittamiseen. Yksityissektorin merkitys infrastruktuurin rahoittamisessa ja välttämättömien palvelujen nykyaikaistamisessa kasvaa, samalla kun on varmistuttava kustannusten kohtuullisuudesta ja palvelujen mahdollisimman korkeasta laadusta.

Julkis- ja yksityissektorin väliset kumppanuudet herättävät kuitenkin tiettyjä oikeudellisia kysymyksiä. Nämä kysymykset on selvitettävä ennustettavan säädöskehityksen luomiseksi ja kumppanuuksien menestymiseksi. Komissio pyrkii tähän kahdella tapaa. Ensin se selvittää EU:n kilpailu- ja valtiontukipolitiikan vaikutuksen yleishyödyllisiin palveluihin. Toiseksi se selvittää, miten hankintasääntöjä sovelletaan tilanteisiin, joissa julkis- ja yksityissektorin väliset kumppanuudet ottavat osaa palveluja koskevaan tarjouskilpailuun.

Markkinoiden avautuminen on hyödyttänyt sekä kuluttajia että yrityksiä:

- Markkinoiden avautuminen yhdistettynä tekniikan kehitykseen on laskenut kansallisten puhelujen hintoja 50 prosentilla vuodesta 1998 ja kansainvälisten puhelujen hintoja 40 prosentilla³².
- Lentolippujen tarjoushinnat laskivat 41 prosenttia vuosina 1992–2000³³. Jäsenvaltioita yhdistävien reittien määrä on kasvanut 46 prosentilla vuodesta 1992 – joten matkustajilla on enemmän valinnanmahdollisuuksia.

³² Eighth Report on the Implementation of the Telecommunications Regulatory Package, European Commission, SEK (2002) 1329.

- Kotimaiset kuluttajat maksavat vapautetuilla markkinoilla sähköstään 15 prosenttia vähemmän kuin suljetuilla markkinoilla. Kuluttajat maksavat kaasustaan 25 prosenttia vähemmän Yhdistyneessä kuningaskunnassa, jossa markkinat on avattu sataprosenttisesti.³⁴
- Vesi on tärkeä osa taloutta, ja sen arvioitu vuosiliikevaihto on 80 miljardia euroa, mikä on enemmän kuin luonnonkaasusektorin osuus. Vuosittaiset vesimaksut vaihtelevat kuitenkin Berliinin 350 eurosta Rooman 50 euroon (Irlannissa ei ole lainkaan vesimaksuja).³⁵
- EU:hun liittymiseen valmistautuvien maiden infrastruktuuria koskevat investointitarpeet arvioidaan 100 miljardiksi euroksi yksinomaan liikenteen alalla.³⁶

b) Toimet

1. Neuvoston ja parlamentin olisi pikaisesti hyväksyttävä **"toinen rautatiepaketti"**, ehdotus **julkisen liikenteen kilpailun valvomiseksi, yhtenäisen eurooppalaisen ilmatilan luomiseksi** suunniteltu paketti ja **satamapalvelujen markkinoille pääsyä** koskeva ehdotus. Neuvoston olisi annettava komissiolle toimeksianto neuvotella **open skies -sopimus Yhdysvaltojen kanssa**. Komissio esittää kohtapuoliin ehdotukset **henkilöliikenteen markkinoiden avaamiseksi**, jotta rautatiekuljetusten sisämarkkinat toteutuisivat kaikilta osin.
2. Neuvoston olisi pikaisesti hyväksyttävä **"energiapaketti"** ja pantava se tehokkaasti täytäntöön kaasu- ja sähkömarkkinoiden täydelliseksi avaamiseksi muille kuin kotitalousasiakkaille vuoteen 2004 mennessä ja kotitalousasiakkaille vuoteen 2007 mennessä.
3. Vaikka vesi- ja vesihuolto-oikeuksia koskeva unionin politiikka on neutraalia, komission yksiköt suorittavat **vesi- ja jätevesialan** oikeudellisen ja hallinnollisen tilanteen tarkastelun. Siinä analysoidaan kilpailunäkökohdat, ja siihen sisällytetään kaikki EY:n perustamissopimuksessa yleishyödyllisille palveluille annetut takuut ja ympäristömääräykset. Kaikki vaihtoehdot otetaan huomioon, myös mahdolliset lainsäädäntötoimet.
4. Jäsenvaltioiden on huolehdittava siitä, että **postipalveluja** koskeva direktiivi saatetaan kaikilta osin ja oikea-aikaisesti osaksi kansallista lainsäädäntöä. Direktiivillä avataan markkinoiden olennaisia osia kilpailulle vuosina 2003 ja 2006. Komissio saattaa vuoden 2006 aikana päätökseen tutkimuksen, jossa arvioidaan kunkin jäsenvaltion osalta vaikutusta, joka postipalvelujen sisämarkkinoiden täydellisellä saavuttamisella on yleispalveluihin. Komissio voi tämän tutkimuksen tulosten perusteella tehdä uusia ehdotuksia.
5. Komissio jatkaa työtään sen selvittämiseksi, miten **valtiontukisääntöjä sovelletaan yleishyödyllisten palvelujen kustannusten korvaamisessa**, ottaen huomioon aiheesta annettavat yhteisön tuomioistuimen tuomiot.

³³ *Updating and development of economic and fares data regarding the European Air Travel Industry*, vuoden 2000 kertomus. Energian ja liikenteen pääosaston tilaama.

³⁴ SEK (2003) 448, 7.4.2003.

³⁵ Vesimaksut perheessä, jonka asuman talon vedenkulutus on 200 kuutiometriä vuodessa. *Study on the application of the Competition Rules to the Water Sector in the EC*. Tuottanut WRC and Ecologic kilpailun pääosastolle, joulukuu 2002.

³⁶ Euroopan komissio, energian ja liikenteen pääosasto.

6. Komissio laatii tämän vuoden aikana vihreän kirjan, jonka avulla on tarkoitus aloittaa keskustelu siitä, miten parhaiten varmistetaan, että suuria hankkeita koskevat **julkis- ja yksityissektorin väliset kumppanuudet** toteutetaan tehokkaan kilpailun ja selkeän oikeudellisen tilanteen ehdoin sekä hankintasääntöjen mukaisesti. Komissio ehdottaa tarvittaessa uusia (sääntely) toimia kumppanuuksien mahdollistamiseksi.

4. VEROESTEIDEN VAIKUTUKSEN VÄHENTÄMINEN

a) Tilannearvio

Sisämarkkinoiden kehittyessä yhä useammat yritykset pyrkivät järjestämään toimintansa Euroopan laajuisesti. Ne joutuvat kuitenkin tekemisiin 15 (ja pian 25) erilaisen yritysverojärjestelmän kanssa, mikä lisää osaltaan liiketoiminnan vaikeutta.

Monet vaikeudet kohtaavat yrityksiä, esimerkkeinä aika, joka veroviranomaisilta kuluu siirtohinnoista sopimiseen saman konsernin kahden osan välisille rajat ylittävälle liiketoimille, rajat ylittäviä tappiovähennyksiä koskevat rajoitukset (jotka voivat johtaa siihen, että kokonaisuutena tappiota näyttävän yrityksen on maksettava veroa!) ja kaksinkertaisen verotuksen ongelmat.

Nykyinen alv-järjestelmä kiertyy kulutusmaan verotuksen ympärille. Sen seurauksena monien rajat ylittävää liiketoimintaa harjoittavien yritysten on maksettava arvonlisävero jäsenvaltioon, jossa niillä ei ole kiinteää toimipaikkaa. Tämä on hankalaa ja kallista, sillä yrittäjä ei ehkä täysin tunne kyseisen maan kieltä eikä lainsäädäntöä. Kyseessä on suuri este sisämarkkinoiden joustavalle toiminnalle, varsinkin pk-yritysten kannalta. Nykyinen järjestelmä on myös altis petoksille, joiden torjumiseen jäsenvaltioiden ja komission on yhdessä panostettava.

Muut veropolitiikkaan liittyvät seikat aiheuttavat ongelmia sekä teollisuudelle että kansalaisille. Eräät jäsenvaltiot määräävät esimerkiksi korkeamman veron rajat ylittävistä kuin kotimaisista osingoista. Tällainen verosyrjintä jarruttaa voimakkaasti rajat ylittävää osakkeiden hallintaa ja hidastaa yleiseurooppalaisten osakemarkkinoiden syntymistä.

Koska rekisteröintiverossa on eroja, autojen valmistajien on tuotettava eri malleja (joissa on esimerkiksi eri hevosvoimalla varustetut moottorit) eri kansallisia markkinoita varten. Tämä estää niitä hyödyntämästä kaikkia sisämarkkinoilla toimimisen etuja. Toiseen jäsenvaltioon muuttavat henkilöt joutuvat myös toisinaan maksamaan rekisteröintiveron kahteen kertaan samasta autosta.

Veroesteet aiheuttavat yrityksille paljonkin päänsäryä sisämarkkinoilla:

- UNICE painottaa, että 15 erilaisen verohallinnon olemassaolo on suuri rasite liiketoiminnalle ja etenkin pk-yrityksille.³⁷
- Yrityksistä 77 prosenttia toteaa, että kansallisia verojärjestelmiä olisi lähennettävä toisiinsa.³⁸ Euroopan huippuyritykset ovat peräänkuuluttaneet EU:n verojärjestelmien yhdenmukaistamisen jatkamista.³⁹
- Yhtiöverovelvollisuuden täyttämiseen liittyvät kustannukset ovat 2–4 prosenttia yritystuloveron koko määrästä⁴⁰ – se on koko EU:ssa 4,3–8,6 miljardia euroa.⁴¹

³⁷ UNICE:n reaktio komission tiedonantoon ja kertomukseen yritysverotuksesta sisämarkkinoilla.

³⁸ Ks. alaviite 14.

³⁹ *UPS Europe Business Monitor*, <http://www.ups.com/europe/ebmxi/flash/index.html>

⁴⁰ Euroopan komissio "Yritysverotus sisämarkkinoilla", KOM (2001) 582 lopullinen.

⁴¹ Komission lukuihin perustuva CEPS:n arvio.

b) Toimet

1. **Yritysverotuksen** osalta komissio ryhtyy seuraaviin toimenpiteisiin keskeisten esteiden poistamiseksi:

- Lyhyellä aikavälillä se ehdottaa **emo- ja tytäryhtiödirektiivin** tarkistamista, mikä on suunniteltu EU:n kaksinkertaisen verotuksen poistamiseksi ja sen mahdollistamiseksi, että samaan konserniin kuuluvat yritykset voivat maksaa toisilleen osinkoja ilman lähdeveron perimistä. Se ehdottaa myös **yritysfuusiodirektiivin** tarkistamista; direktiivi on suunniteltu helpottamaan yritysjärjestelyjä mahdollistamalla tiettyjen verojen siirron ja estämällä kaksinkertaisen verotuksen. Suunnitelmana on laajentaa kummankin direktiivin soveltamisalaa joustamalla niiden ehdoista tietyiltä osin, jotta useammat yritykset voivat hyötyä niistä.

- Se ehdottaa pitkällä aikavälillä toimenpiteitä, joilla luodaan EU:n tasoinen **yhteinen konsolidoitu yhtiöveropohja**. Tämä voidaan saavuttaa yhdenmukaistamatta yhtiöveroasteita, ja sillä päästäisiin paljon lähemmäksi yritysten kohtaamien ongelmien ratkaisua vähentämällä kustannuksia, jotka aiheutuvat 15 erillisen verojärjestelmän noudattamisesta, myöntämällä rajat ylittäviä verohelpotuksia ja oikaisemalla nykyisiä siirtohinnoitteluun liittyviä veromutkia.

2. Komissio laatii **arvonlisäveroa** koskevan tiedonannon, jossa esitetään uusia toimenpiteitä nykyisen järjestelmän modernisoimiseksi ja yksinkertaistamiseksi. Niitä voisivat olla yhden ainoan verotuspaikan käyttöönotto kaikille yrityksille, jotka käyvät kauppaa jäsenvaltioissa, joissa niillä ei ole toimipaikkaa. Tällainen aloite vähentäisi yritysten hallinnollisia alv-kustannuksia ja helpottaisi rajat ylittävää liiketoimintaa. Siitä hyötyisivät erityisesti pk-yritykset.

3. **Ajoneuvoverotuksen** osalta komissio suosittaa, että rekisteröintiverosta luovutaan asteittain 5–10 vuoden siirtymäajalla. Jäsenvaltioiden olisi korvattava mainittu vero ottamalla käyttöön vuosittaiset korotetut tienkäyttö- ja polttoaineverot. Jälkimmäinen olisi eduksi ympäristölle ja sisämarkkinoille. Komissio esittää säädösehdotuksia, joilla on tarkoitus poistaa autojen vapaata liikkuvuutta haittaavat esteet sisämarkkinoilta.

4. **Osinkojen** osalta komissio julkaisee tiedonannon Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännön vaikutuksesta eri osinkoverojärjestelmiin ja ryhtyy toimenpiteisiin verotuskäytännön syrjimättömyyden takaamiseksi soveltamalla tarvittaessa rikkomisesta johtuvaa menettelyä.

5. HANKINTAMENETTELYYN OSALLISTUMISEN LAAJENTAMINEN

a) Tilannearvio

Euroopan unionin julkisten hankintojen markkinat eivät ole vielä riittävän avoimet ja kilpaillut. Monet julkissektorin ostajat, etenkin paikallishallinnossa, ovat tietämättömiä sääntöjen koko ulottuvuudesta. Koska kansalliset säännöt ja menettelyt ovat moninaiset, monet tavarantoimittajat ovat haluttomia myymään varsinkaan toisen jäsenvaltion julkisyhteisöille. Eräitä poikkeuksia lukuun ottamatta hankinnat vaativat edelleen kokonaisuutena huomattavaa paperityötä, eikä niissä huomioida sähköisten hankintojen merkittäviä etuja.

Kaikki tämä johtaa vähäiseen rajat ylittävään osallistumiseen sopimuksentekomenettelyihin, julkisten hankintojen markkinoiden tehottomuuteen, menetettyihin liikemahdollisuuksiin ja siihen, että on vähemmän todennäköistä, että veronmaksaja saa rahoilleen vastinetta. Tehottoman hankintatoimen kustannukset ovat huikeat. Julkiset hankinnat ovat niin tärkeitä Euroopan taloudelle, ettei tämän tilanteen jatkumista voida sallia. Koska valtioiden budjettimäärärahoihin kohdistuu ankaraa painetta, tehokkaammat hankinnat ovat ilmeinen tapa saavuttaa vähemmällä panostuksella enemmän tulosta.

Lainsäädäntöpaketin hyväksyminen ja tehokas täytäntöönpano on olennaisen tärkeää Euroopan julkisten hankintajärjestelmien nykyaikaistamiselle. Ilman sitä ei voida saavuttaa Euroopan laajuisia sähköisiä hankintamarkkinoita, eikä meillä ole myöskään mutkikkaisiin sopimuksiin, kuten Euroopan laajuisiin verkkoihin, soveltuvaa säädöskehystä. Tehtävää on enemmänkin. Kuten muillakin sisämarkkinoiden avainaloilla jäsenvaltioiden on osallistuttava entistä enemmän sen varmistamiseen, että sääntöjä, joista ne ovat itse sopineet, sovelletaan tehokkaasti. Jäsenvaltioiden olisi myös yksinkertaistettava kansallisia sääntöjään ja standardoitava eri hankintayksiköitä koskevia menettelyjään niin paljon kuin mahdollista, jotta yritysten olisi helpompi osallistua tarjouskilpailuihin. Olisi myös ryhdyttävä toimenpiteisiin, joilla varmistetaan, että julkis- ja yksityissektorin väliset suuria hankkeita koskevat kumppanuudet voidaan toteuttaa hankintasääntöjen mukaisissa tehokkaan kilpailun ja avoimuuden olosuhteissa.⁴²

Komissio on sitä mieltä, että jäsenvaltioiden olisi nimettävä kansallinen viranomainen, jonka tehtävänä olisi valvoa, että hankintaviranomaiset noudattavat hankintasäädöksiä. Eräät jäsenvaltiot ovatkin jo menelleet näin. Kyseisillä viranomaisella olisi oltava yleisen edun nimissä mahdollisuus saattaa mahdolliset rikkomistapaukset tuomioistuinten käsiteltäviksi, jotta tuomioistuin voisi ryhtyä tehokkaisiin korjaaviin toimenpiteisiin sellaisia hankintaviranomaisia vastaan, jotka eivät ole noudattaneet sääntöjä. Vahvempia oikeuskeinoja on täydennettävä jäsenvaltioiden viranomaisten syvemmällä yhteistyöllä (joka perustuu äskettäin perustettuun Euroopan hankintaverkkoon – *European Procurement Network*).

Sääntöjen noudattamisen parantaminen riippuu osittain hankintoja hoitavien virkamiesten ammattitaitotason nostamisesta. Niiden, joiden vastuulla on käyttää suuria määriä julkista rahaa, olisi oltava täysin perillä tarjousten kilpailuttamisen säännöistä. Jäsenvaltioiden olisikin huolehdittava siitä, että niiden hankintoja hoitavat virkamiehet saavat koulutusta, jolla tähdätään sellaisen asiantuntemuksen hankkimiseen ja kehittämiseen, jota tehtävien merkitys edellyttää.

⁴²

Ks. myös osa B.3.

Valtiot ja veronmaksajat eivät saa rahoilleen vastinetta:

- Hankinnat muodostavat 16 prosenttia EU:n BKT:stä – eli 1 429 miljardia euroa.⁴³ Viiden prosentin kustannusten lasku laajemmin kilpailutettujen ja tehokkaampien julkisten hankintojen markkinoiden seurauksena toisi siis säästöä 70 miljardia euroa – eli yli neljä kertaa enemmän kuin Tanskassa koulutukseen käytetyt määrärahat.⁴⁴
- Ainoastaan 16 prosenttia julkisista hankinnoista (niiden arvosta laskettuna) julkaistiin EU:n laajuisesti vuonna 2001.⁴⁵
- Rajat ylittävät hankinnat (mukaan luettuna ulkomaisten sivuliikkeiden välityksellä suoritettut epäsuorat hankinnat) kasvoivat vuoden 1987 kuudesta prosentista⁴⁶ vuoden 1998 kymmeneen prosenttiin⁴⁷, mutta sen jälkeen kasvu pysähtyi. Tämä on huomattavasti vähemmän kuin yksityissektorilla, jossa rajat ylittävien ostojen osuus on noin 20 prosenttia.
- Sähköiset hankinnat, lukuun ottamatta ilmoitusten lähettämistä, ovat EU:ssa mitättömän vähäisiä.

b) Toimet

1. Neuvoston ja parlamentin olisi hyväksyttävä **hankintoja koskeva säädöspaketti**, jolla nykyinen järjestelmä konsolidoidaan ja nykyaikaistetaan sekä luodaan mahdollisuudet sähköisten hankintojen yleistymiselle. Jäsenvaltioiden on pantava säädöspaketti täytäntöön kansallisessa laissa oikein ja ajoissa. Samalla jäsenvaltioilla on erinomainen tilaisuus virtaviivaistaa ja yksinkertaistaa omaa lainsäädäntöään ja yhdenmukaistaa menettelyjä.

2. Komissio aikoo ehdottaa jäsenvaltioille, että ne antavat nykyiselle **kansalliselle valvontaviranomaiselle** (tai muulle kansalliselle elimelle) valtuudet saattaa tapaukset kansalliseen muutoksenhaku- tai tuomioistuinkäsittelyyn, jossa voidaan ryhtyä tehokkaisiin korjaaviin toimenpiteisiin. Mainittujen elinten on oltava hankintaviranomaisista riippumattomia ja pidettävä huolta siitä, että vakavat tapaukset, joissa sääntöjä ei ole noudatettu, sanktioidaan tehokkaasti. Tämä voidaan saavuttaa vuodelle 2004 suunnitellulla hankintatoimen oikeussuojakeinoista annetun direktiivin tarkistuksella.

3. Vastikään perustettua **julkisten hankintojen verkkoa** olisi laajennettava siten, että se käsittää kaikki jäsenvaltiot, ETA-maat ja EU:hun liittymiseen valmistautuvat maat. Jäsenvaltioiden olisi annettava sille riittävät resurssit, jotta siitä voisi tulla (SOLVIT-verkon ohella) keino ratkaista rajat ylittäviä ongelmia, jakaa tietoa parhaista toimintatavoista ja parantaa pk-yritysten mahdollisuuksia osallistua julkisiin hankintoihin. Sen olisi myös kannustettava jäsenvaltioita kehittämään perehdyttämiskoulutusta ja vaaditun osaamisen "sertifiointia", mukaan luettuna EU-oikeuden tuntemus, ammattitaidon parantamiseksi.

4. Jäsenvaltioiden olisi huolehdittava siitä, että kaikki niiden operationaaliset **sähköiset hankintajärjestelmät** ovat täysin säädöspaketin vaatimusten mukaisia sen tullessa voimaan (luultavasti vuoden 2005 loppupuolella). Niiden olisi pyrittävä siihen, että ainakin merkittävä

⁴³ Vuoden 2002 kertomus yhteisön tuote- ja pääomamarkkinoiden toiminnasta, KOM (2002) 743 lopullinen, 23.12.2002 (vuoden 2001 luku).

⁴⁴ Vuoden 2000 luku, Tanskan opetusministeriö.

⁴⁵ Ks. alaviite 43.

⁴⁶ *Single Market Review*, alasarja III, osa 2, *Public Procurement*, s. 221.

⁴⁷ Tämä luku on saatu komissiolle suoritetusta riippumattomasta tutkimuksesta. Ks. EYVL C 330, 21.11.2000.

osa hankintatoimista (niiden arvosta) hoidetaan sähköisesti vuoteen 2006 mennessä. Sähköisten hankintojen olisi oltava yleisesti käytössä ennen vuotta 2010. Komissio esittää ensi vuonna toimintasuunnitelman (johon sisältyy sekä sääntely- että muita toimenpiteitä) EU:n koordinoituksi lähestymistavaksi.

5. Euroopan puolustusalan hankinnoissa on saavutettavissa huomattavasti lisää tehokkuutta. Tehokkuus johtaa puolestaan Euroopan puolustustarviketeollisuuden kilpailukyvyn kohenemiseen.⁴⁸ Euroopan yhteisöjen tuomioistuin on antanut eräitä tärkeitä päätöksiä perustamissopimuksen 296 artiklan soveltamisalasta, jossa on kyse jäsenvaltioiden keskeisten turvallisuusasetusten oikeuttamista poikkeuksista. Komissio julkaisee vuoden 2003 lopulla tulkitsevan tiedonannon mainittujen päätösten vaikutuksista muun muassa hankintoihin. Se aikoo myös esittää vuonna 2004 vihreän kirjan, jossa kartoitetaan muita Euroopan puolustushankintoja koskevia aloitteita.

⁴⁸ Ks. komission tiedonanto: "Euroopan puolustus – teollisuus- ja markkinanäkökohtia, tavoitteena EU:n puolustustarvikepolitiikka", KOM (2003) 113 lopullinen, 11.3.2003.

6. LIIKETOIMINNAN EDELLYTYSTEN PARANTAMINEN

a) Tilannearvio

Markkinoiden integrointiin tähtäävä toiminta, jolla poistetaan kaupan tekniset ja veroesteet ja vähennetään byrokratiaa, on ratkaisevassa asemassa liiketoimintaympäristön parantamisessa, mutta sen kokonaisteho saavutetaan ainoastaan asettamalla luovia, dynaamisia yrityksiä tukevat puite-ehdot. Erityisesti pienet yritykset ovat kovin herkkiä liiketoimintaympäristön muutoksille. Tästä syystä Feirassa kesäkuussa 2000 kokoontunut Eurooppa-neuvosto hyväksyi pienyrityksiä koskevan eurooppalaisen peruskirjan.

Yrittäjyyttä ja innovointia edistävät poliittiset toimenpiteet ovat pääosin jäsenvaltioiden suorassa määräysvallassa⁴⁹. Niiden onkin ryhdyttävä tarvittaviin toimenpiteisiin näillä aloilla käyttämällä täysin hyväksi muualla Euroopan unionissa hankittuja kokemuksia ja parhaita toimintatapoja. Tässä voidaan käyttää apuna esikuva-analyysiä ja komission koordinoimia Best-menettelyhankkeita⁵⁰ sekä tietoa, joka kerättiin pienyrityksiä koskevan eurooppalaisen peruskirjan täytäntöönpanokertomusta⁵¹ työstettäessä.

Edellisten lisäksi on kuitenkin lukuisia aloja, joilla sisämarkkinapolitiikalla on suoranaista merkitystä yrittäjyyden ja innovoinnin vauhdittamisessa, toisin sanoen osaamistalouden laajentamisessa. Eurooppa on syvä luovuuden lähde. Toimintaa on kuitenkin lisättävä, jotta luotaisiin oikeat puite-ehdot, joissa luovuus voidaan muuntaa investoinneiksi ja kilpailukykyiseksi taloudelliseksi toimeliaisuudeksi.

Talouden toimijoiden on tarpeen tietää, että heidän innovatiivisiin ideoihin ja tuotteisiin tekemänsä investoinnit suojataan kaikkialla EU:ssa, myös laitonta valmistusta ja väärentämistä vastaan.⁵² Yhteisön tämän alan lainsäädäntöä on jo huomattavassa määrin yhdenmukaistettu. Teollis- ja tekijänoikeuksien johdonmukaisesta valvonnasta koko EU:n piirissä on nyt tullut ydinkysymys, etenkin digitaaliaikana, jona tavaroita ja palveluja voidaan helposti jäljentää ja siirtää paikasta toiseen. Valvontakysymykset tulevat vielä ratkaisevammiksi laajentuneilla sisämarkkinoilla. Lisäksi on tärkeää edistää tekijänoikeuksien suojattujen tuotteiden, kuten painotuotteiden, elokuvien ja cd-levyjen, rajat ylittävää markkinointia, jotta kaikki pääsevät osallisiksi innovoinnin tuloksista.

Sijoittajat tarvitsevat lisäksi takuun sille, että tehdessään sijoituspäätöksiä ne voivat luottaa yritysten tilinpäätöksiin ja toimintakertomuksiin. Yritysten on voitava luottaa siihen, että niillä on sama asema kuin kilpailijoilla (esim. ilman valtiontukien vääristävää vaikutusta), että ne voivat solmia rajat ylittäviä strategisii liike- ja fuusiosopimuksia luottavaisesti ja että on olemassa asianmukaiset oikeudelliset rakenteet, joihin perustuen kaikki yritykset koosta riippumatta voivat toimia tehokkaasti laajentuneessa unionissa.

⁴⁹ Ks. vihreä kirja "Yrittäjyys Euroopassa", KOM (2003) 27, 21.1.2003 ja tiedonanto "Innovaatiopolitiikka: unionin Lissabonin strategiaa koskevan lähestymistavan päivittäminen", KOM (2003) 112 lopullinen, 11.3.2003.

⁵⁰ Best-menettely käynnistettiin osana monivuotista ohjelmaa yritysten ja yrittäjyyden hyväksi (neuvoston päätös 2000/819/EY, 20. joulukuuta 2000). Siinä luodaan kehys, jonka avulla jäsenvaltioita tuetaan tunnistamaan parhaita toimintatapoja ja vaihtamaan niistä tietoa aloilla, jotka ovat erityisen tärkeitä yrityksille.

⁵¹ "Pienyrityksiä koskeva eurooppalainen peruskirja – täytäntöönpanokertomus", KOM (2003) 21 lopullinen/2, 13.2.2003.

⁵² Komission yksiköt, etenkin Euroopan petostentorjuntavirasto (OLAF), voisivat osallistua entistä enemmän teollis- ja tekijänoikeuksien valvontatyöhön.

EU:n on autettava luomaan ympäristö, jossa yritykset voivat menestyä:

- EU:ssa menetetään vuosittain yli 17 000 laillista työpaikkaa laittoman valmistuksen ja väärentämisen vuoksi.⁵³
- Toimialalähteiden mukaan EU:ssa käytetyistä ohjelmista jäljennetään vuosittain laittomasti 37 prosenttia, mikä merkitsee 2,9 miljardin euron tulonmenetystä.⁵⁴ EU:n musiikkialan myynti laski kokonaisuutena keskimäärin 7,5 prosenttia vuonna 2001.⁵⁵ Kenkien ja vaatteiden myynnistä 22 prosenttia on laittomasti valmistettuja ja väärennettyjä tuotteita.⁵⁶
- Tällä hetkellä patenttisuoja kahdeksassa Euroopan maassa maksaa noin viisinkertaisesti Yhdysvaltoihin tai Japaniin verrattuna. Yhteisöpatentista saavutettu poliittinen yhteisymmärrys puolittaa kustannukset ja antaa suojan 25 jäsenvaltiossa – kustannukset ovat yhä korkeammat kuin Yhdysvalloissa tai Japanissa, mutta tilanne on erittäin paljon nykyistä parempi.⁵⁷
- Tekijänoikeuksien suojattujen tuotteiden ja palvelujen osuus EU:n BKT:stä on huomattava (yli viisi prosenttia) ja kasvaa entisestään.⁵⁸
- Koko EU:n valtiontuen määrä oli 86 miljardia euroa vuonna 2001 – eli 0,99 prosenttia EU:n BKT:stä.⁵⁹
- Rajat ylittävien fuusioiden ja yritysostojen osuus on 39 prosenttia – kun se oli 26 prosenttia kymmenen vuotta sitten. Yli 40 prosenttia suuryrityksistä on tehnyt yhteistyösopimuksia muiden jäsenvaltioiden yritysten kanssa.⁶⁰

b) Toimet

1. Neuvoston olisi ripeästi saatava lopulliseen muotoonsa asetus, jolla säädetään oikeudellisesti varmasta ja kustannuksiltaan kohtuullisesta **yhteisöpatentista**. Yhteisöpatentin käyttöön ottamiseksi tarvitaan vielä kaksi muutakin toimenpidettä: on tarkistettava Münchenin sopimusta vuodelta 1973, jotta Euroopan patenttitoimisto voisi myöntää yhteisöpatentteja, ja on perustettava yhteisön patenttituomioistuin.
2. Neuvoston ja parlamentin olisi ripeästi hyväksyttävä direktiivi, jolla tiivistetään **teollis- ja tekijänoikeuksien valvontaa** (erittäin tärkeää väärennösten ja laittoman valmistuksen torjunnalle), ja direktiivi **tietokoneella toteutettujen keksintöjen patentoitavuudesta**.
3. Komissio laatii **tiedonannon tekijän- ja lähioikeuksien hallinnasta**. Tässä tiedonannossa yksilöidään toimenpiteitä suotuisamman ympäristön luomiseksi näiden oikeuksien rajat ylittävälle markkinoinnille ja käyttölopun myöntämiselle.
4. Jäsenvaltioita kehoitetaan jatkamaan ponnistuksiaan **valtiontuen** kokonaismäärän vähentämiseksi ja suuntaamaan tuki yhteisön edun mukaisiin horisontaalisiin kohteisiin, kuten ympäristönsuojeluun, tutkimukseen ja kehitykseen. Toinen painopistealue on fuusiosäännösten⁶¹ uudistamishdotuksen lopullinen hyväksyminen. Komissio ehdottaa

⁵³ *Economic Impact of Counterfeiting in Europe, Global Anti-Counterfeiting Group, kesäkuu 2000.*

⁵⁴ *6th Global Report, Business Software Alliance, kesäkuu 2002.*

⁵⁵ Kansainvälisen fonografiateollisuuden liiton (IFPI) luku.

⁵⁶ *The Economic Impact of Trademark, Counterfeiting and Infringement, Kansainvälinen tavaramerkkijärjestö, 1998.*

⁵⁷ http://europa.eu.int/comm/internal_market/en/indprop/patent/index.htm

⁵⁸ Tekijän- ja lähioikeuksien suojan taloudellista merkitystä EU:ssa arvioidaan ja täsmennetään Euroopan komission tilaamassa tutkimuksessa. Tutkimuksen tulokset ovat selvillä syksyllä 2003.

⁵⁹ Euroopan komissio, kilpailun pääosasto.

⁶⁰ Ks. alaviite 14.

⁶¹ Ehdotus neuvoston asetukseksi yrityskeskittymien valvonnasta, KOM (2002) 711 lopullinen.

lisäksi uutta ryhmäpoikkeusasetusta, joka koskee yritysten välisiä teknologian siirtosopimuksia.

5. Vastikään hyväksytyn asetuksen mukaan kaikkien EU:n pörssiyhtiöiden on laadittava **kansainvälisten tilinpäätösstandardien** (IAS) mukainen konsolidoitu tilinpäätös vuodesta 2005 alkaen. Tämä lisää EU:n pörssiyhtiöiden konsolidoitujen tilinpäätösten avoimuutta ja vertailukelpoisuutta, millä edistetään pääoman kohdistamista ja vähennetään mahdollisesti pääomakustannuksia. IAS:n on laatinut Kansainvälinen tilinpäätösstandardilautakunta (IASB), joka on riippumaton kansainvälinen tilinpäätösstandardeja suunnitteleva organisaatio. Poliittisen valvonnan takaamiseksi asetuksessa säädetään, että EU:ssa sovellettava IAS on myös sisällytettävä yhteisön oikeuteen. Nykyinen IAS saatetaan voimaan vuoden 2003 aikana sillä edellytyksellä, että joihinkin sääntöihin tehdään asiaankuuluvat muutokset.

Lisäksi on tärkeää pohtia asetuksen vaikutusta pk-yrityksiin. Koska ne eivät ole pääsääntöisesti pörssiyhtiöitä, niiden ei ole pakko siirtyä IAS-järjestelmään. Siirtymisestä saattaisi olla niille kuitenkin etua pääomamarkkinoille pääsyn helpottuessa. Jäsenvaltioilta vaaditaan tässä asiassa tiettyjä toimenpiteitä.

Komissio laatii piakkoin tiedonannon, jossa asetetaan painopisteet vuodelle 2003 ja siitä eteenpäin ja jonka tarkoituksena on parantaa **lakisääteisen tilintarkastuksen** laatua EU:ssa. Painopisteisiin sisältyvät: kahdeksannen yhtiöoikeusdirektiivin nykyaikaistaminen (direktiivin aiheena on oikeus harjoittaa tilintarkastusammattia ja sen sääntely); unionin koordinoitumekanismin luominen tilintarkastusalan yleistä valvontaa varten (jonka tarkoituksena on varmistaa tilintarkastusalan valvonta kansallisella tasolla ja asianmukainen koordinointi EU:n tasolla); ja kansainvälisten tilintarkastusstandardien omaksuminen EU:ssa vuodesta 2005 alkaen.

6. Komissio hyväksyy piakkoin EU:n yhtiöoikeutta ja yritysjohton valvontaa koskevan toimintasuunnitelman, jossa määritellään lyhyen (2003–2005), keskipitkän (2006–2008) ja pitkän aikavälin toimet (vuodesta 2009 eteenpäin). Lyhyen aikavälin toimia ovat ehdotukset kymmenenneksi yhtiöoikeusdirektiiviksi **rajat ylittävistä fuusioista** ja neljänneksitoista yhtiöoikeusdirektiiviksi **rajat ylittävistä toimipaikan siirroista**. **Yritysosotarjouksia koskeva direktiivi** olisi myös hyväksyttävä viipymättä. Näiden direktiivien avulla edistetään tehokkaita yritysjärjestelyjä sisämarkkinoilla.

7. Komissio aikoo ehdottaa asetusta **pk-yrityksille tarkoitettusta yksityisen eurooppalaisen yhtiön perussäännöstä** riippuen toteutettavuustutkimuksen tuloksista. Ehdotus auttaa pk-yrityksiä järjestämään toimintansa tehokkaammin Euroopan laajuisesti (toisin sanoen se antaa niille samat mahdollisuudet kuin eurooppalaisen yhtiön perussääntö antaa suuremmille yrityksille vuodesta 2004 eteenpäin).

7. HAASTEENA VÄESTÖRAKENTEN MUUTOS

a) Tilannearvio

Väestön ikääntyminen on suuri haaste eläkejärjestelmille. Pääasiallinen vastuu suoriutua tästä haasteesta on jäsenvaltioilla. Niiden on tehtävä perustavia poliittisia päätöksiä yleisten eläkejärjestelmien uudistamiseksi.

Sisämarkkinat voivat kuitenkin olla avuksi tuottamalla lisää kasvua, minkä pitäisi kohentaa julkistaloutta. Ne voivat myös tuottaa lisää työpaikkoja, mikä on elintärkeää unionin työllisyysasteen nostamiseksi (tähän kuuluu yli 55-vuotiaiden henkilöiden kannustaminen pysymään nykyistä kauemmin työelämässä) ja kestävän vanhushuoltosuhteen sekä eläkejärjestelmien rahoitettavuuden säilyttämiseksi.

On myös joukko erityisiä sisämarkkinatoimia, joista saattaa olla hyötyä työeläkejärjestelmille (tai vapaaehtoisille eläkejärjestelmille), joista tulee useimmissa jäsenvaltioissa tulevaisuudessa entistä tärkeämpiä. Vakavaraisuusehtojen laatiminen, joiden nojalla eläkerahastot pystyvät toimimaan tehokkaasti sisämarkkinoilla, eläkkeiden korkeatasoisen suojan varmistaminen ja rajat ylittävien työeläkejärjestelyjen syrjivän kohtelun estäminen ovat tärkeitä kysymyksiä, joihin on kiireesti puututtava.

Eläkeongelman ohella väestön ikääntyminen vaikuttaa myös terveyspalveluihin.⁶² Jäsenvaltiot ovat vastuussa terveys- ja sosiaaliturvajärjestelmiensä hallinnoinnista, joten niiden on ensisijassa vastattava haasteeseen. Sisämarkkinat vaikuttavat kuitenkin monin tavoin kansalliseen terveyspolitiikkaan, etenkin rajat ylittävään hoidon tarjontaan ja hoitoon pääsyyn⁶³. Ainoa rajoitus on, että jäsenvaltioiden kyky taata riittävät korkealuokkaiset sairaanhoitopalvelut alueellaan, valvoa kustannuksia ja pitää yllä yleisesti korkeaa vaatimustasoa ei saisi kohtuuttomasti heikentyä. Terveystieteidenhuoltoalaa koskevien sisämarkkinasääntöjen hallitusta soveltamisesta hyötyvät sekä hoitoa tarvitsevat että sitä tarjoavat, koska EU:n resurssit tulevat käytetyiksi mahdollisimman tehokkaalla tavalla. Euroopan tasolla tarvitaan nyt yhteinen näkemys terveydenhuoltojärjestelmästä, jotta sisämarkkinoiden mahdollisuudet voidaan kaikilta osin hyödyntää.

Ikääntyminen merkitsee sitä, että työikäisiä on entistä vähemmän ja eläkeikäisiä enemmän:

- Yli 65-vuotiaiden määrän otaksutaan nousevan vuoden 2000 61 miljoonasta 103 miljoonaan vuoteen 2050 mennessä ja yli 80-vuotiaiden 14 miljoonasta 38 miljoonaan.⁶⁴
- Työikäisten määrän suhde eläkeikäisiin (yli 65-vuotiaat) laskee luvusta 4:1 luvun 2:1 alle vuoteen 2050 mennessä.⁶⁵
- Vain puolet 55–59-vuotiaista ja alle neljännes 60–64-vuotiaista eurooppalaisista on enää mukana työelämässä.⁶⁶

⁶² Ks. komission tiedonanto "Terveysten- ja vanhustenhuollon saatavuus, laatu ja taloudellinen kestävyys tulevaisuudessa", KOM (2001) 723 lopullinen, 5.12.2001.

⁶³ Ks. Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen tuomiot asioissa Kohll (C-158/96), Decker (C-120/95), Smits ja Peerbooms (C-157/99) ja Vanbraekel (C-368/98).

⁶⁴ Komission raportti keväällä kokoontuneelle Eurooppa-neuvostolle "Valintana kasvu: osaaminen, innovaatiot ja työpaikat yhteenkuuluvuutta lisäävässä yhteiskunnassa", KOM (2003) 5.

⁶⁵ "Budgetary challenges posed by ageing populations: the impact on public spending on pensions, health and long-term care for the elderly and possible indicators of the long-term sustainability of public finances", talouspoliittinen komitea/ECFIN/665/01-EN lopullinen, 2001.

- Jos rahastoimattomat eläkevastuut laskettaisiin mukaan talousarvioon, se merkitsisi joissakin jäsenvaltioissa yli 200 prosentin velkaa suhteessa BKT:hen.
- Yleisten eläkejärjestelmien menot nousevat 3–5 prosenttia BKT:stä useimmissa maissa seuraavien vuosikymmenien aikana.⁶⁷

b) Toimet

1. Jäsenvaltioiden olisi pantava kaikilta osin ja ajoissa täytäntöön **eläkerahastodirektiivi**, jolla lisätään työeläkkeiden varmuutta ja rahoitettavuutta. Sen nojalla monikansalliset yritykset pystyvät pitämään yllä yhtä EU:n laajuista eläkerahastoa, mikä helpottaa yrityksen henkilöstön sisäistä liikkuvuutta maasta toiseen.
2. Komissio käynnistää työmarkkinaosapuolten toisen kuulemiskierroksen toimenpiteistä, joilla varmistetaan, että jäsenvaltiosta toiseen työpaikkaa vaihtaville henkilöille (tai yrityksestä toiseen työpaikkaa vaihtaville henkilöille) ei koidu kohtuuttomia työeläkeoikeuden menetyksiä. Kuulemisen lopputuloksista riippuen komissio tutkii, onko toivottavaa ehdottaa **direktiiviä työeläkkeiden siirrettävyydestä**.
3. Komissio jatkaa määrätietoisesti toimia, joilla puututaan muihin jäsenvaltioihin perustettuihin eläkerahastoihin kohdistuvaan **verosyrjintään**: tämä on ensiarvoisen tärkeää, jos halutaan luoda työeläkkeiden todelliset sisämarkkinat.
4. **Terveyspalvelujen** alalla komissio työskentelee tiiviisti jäsenvaltioiden kanssa – etenkin potilaiden liikkuvuutta pohtivassa korkean tason ryhmässä – jaetun näkemyksen kehittämiseksi tavoista, joilla sisämarkkinat voivat tukea kansallisia terveydenhuoltojärjestelmiä Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaisesti. Heinäkuussa 2002 aloitettu kuulemismenettely saatetaan loppuun ja tulokset esitetään jäsenvaltioille myöhempää keskustelua varten.

⁶⁶ Euroopan komissio, Eurostat, *Labour Force Survey 2001*.

⁶⁷ Ks. alaviite 64.

8. SÄÄNTELY-YMPÄRISTÖN YKSINKERTAISTAMINEN

a) Tilannearvio

Laadukas sääntely-ympäristö on olennainen edellytys kilpailukyvyille. Tämän vuoksi Lissabonin Eurooppa-neuvosto asetti sääntelyn parantamisen ja yksinkertaistamisen ensimmäiselle sijalle unionin poliittisella asialistalla. Muuntaakseen tämän poliittisen sitoumuksen toiminnaksi komissio esitti parempaa sääntelyä koskevan toimintasuunnitelman⁶⁸ ja yksinkertaistamista koskevan uusittavan ohjelman⁶⁹, joissa käsitellään sekä uuden lainsäädännön valmisteluvaiheita että voimassaolevan yhteisön oikeuden parantamista. Äskettäin Brysselissä kokoontunut Eurooppa-neuvosto painotti jälleen kerran sääntelykehyksen parantamisen tärkeyttä.

Toimintasuunnitelman esittäminen ei kuitenkaan riitä – se on saatava toimimaan käytännössä. Komissio ryhtyy itse noudattamaan uutta käytäntöä (etenkin ennakollisen vaikutusten arvioinnin ja EU:n nykyisten säädösten yksinkertaistamisen alalla). Neuvoston ja parlamentin onkin meneteltävä samoin, etenkin tehdessään merkittäviä muutoksia komission ehdotuksiin neuvottelujen aikana. EU-tason sääntelyn parantamista ja yksinkertaistamista on aina seurattava vastaavat toimenpiteet jäsenvaltioiden tasolla, varsinkin niissä tarkkuutta vaativissa vaiheissa, joissa yhteisön lainsäädäntöä saatetaan osaksi kansallisia viranomaismääräyksiä.

Sääntöjen laatu ei riipu ainoastaan sen varmistamisesta, että toimenpiteen vaikutukset on tarkistettu ennen sen ehdottamista ja että se on hyvin suunniteltu, selkeä ja oikeassa suhteessa tavoitteisiin. Sisämarkkinasääntelyn laatu riippuu myös siitä, että valitaan oikea lainlaadintateknikka tai instrumentti – se, joka poistaa tehokkaimmin rajat ylittävän kaupan esteet ja joka palvelee samalla yleisiä etuja, kuten terveyttä ja turvallisuutta sekä kestäväää kehitystä ja ottaa mahdollisimman suuressa määrin huomioon kansallisen monimuotoisuuden.

Tähän liittyy visaisia kysymyksiä, kuten vastavuoroisen tunnustamisen asema yhdenmukaistamisen vaihtoehtona, ja yhdenmukaistamisen osoittautuessa välttämättömäksi, käytetäänkö asetuksia vai direktiivejä ja yhdenmukaistamisen oikea taso. On myös löydettävä oikea tasapaino viranomaissääntelyn, myötäsääntelyn sekä yksityissektorin eurooppalaisten standardien ja menettelysääntöjen muodossa toteuttaman itsesääntelyn välillä.

Komissio uskoo, että lainlaadintatekniikkaa tai lainlaadinta-arkkitehtuuria koskeva kysymys on tärkeä osa parempaa sääntelyä koskevassa keskustelussa ja että sitä ei ole vielä täysin kartoitettu. Komissio aloittaakin vuoden 2003 aikana laajalle ulottuvan kuulemisen, jossa otetaan huomioon Eurooppa-valmistelukunnan työ ja parhaillaan käytävä keskustelu tulevasta sääntelyn parantamista koskevasta toimielinten sopimuksesta, muodostaakseen kantansa näihin pulmallisiin kysymyksiin vuoden 2004 kuluessa.

Euroopan parlamentti on vielä ehdottanut⁷⁰, että otetaan käyttöön sisämarkkinoiden "yhteensopivuustesti", jota sovellettaisiin kaikkiin kansallisella tasolla hyväksyttyihin säädöksiin. Komission mielestä ehdotus on mielenkiintoinen. Jäsenvaltiot usein laativat ja soveltavat hyväksi katsomiaan sääntöjä ottamatta huomioon niiden vaikutuksia sisämarkkinoihin. Yhteensopivuustesti saattaisi olla hyödyllinen omaehtoinen sääntö.

⁶⁸ KOM (2002) 278 lopullinen, 5.6.2002.

⁶⁹ KOM (2003) 71 lopullinen, 11.2.2003.

⁷⁰ Malcolm Harbourin esittelemä mietintö A5-0026/2003.

Liiketoimintaan kaivataan parempia sääntöjä – kansallisella ja EU:n tasolla:

- Sääntelyn huono laatu maksaa Euroopan yrityksille ainakin 50 miljardia euroa vuodessa⁷¹. Sääntelyn kokonaiskustannukset yhteiskunnalle ovat 4–6 prosentin vuositasoa BKT:stä eli 360–540 miljardia euroa.⁷²
- Jäsenvaltioiden osuus sääntöjen laadinnasta on 50–90 prosenttia⁷³. Eräissä ruotsalaisessa tutkimuksessa Brysselin osuudeksi arvioitiin vain noin kymmenen prosenttia lainsäädäntötyöstä⁷⁴. Yhdistyneessä kuningaskunnassa äskettäin suoritettussa tutkimuksessa arvioitiin, että 60 prosenttia säännöistä laaditaan kansallisella tasolla⁷⁵.
- Komissiolle on ilmoitettu ainakin 6 000:sta kansallisten teknisten määräysten luonnoksesta vuodesta 1992 lähtien⁷⁶. Tämä toki osoittaa EU-tason tarkastelun hyödyllisyyttä, mutta sääntöjen lukumäärä muodostaa sinänsä vakavan uhan Euroopan kilpailukyvyille.
- Yrityksistä 87 prosenttia on sitä mieltä, että ensisijainen tavoite on saada aikaan YKSI säännöstö 15:n – pian 25:n sijasta.⁷⁷

b) Toimet

1. Komissio käynnistää laajalle ulottuvan pohdinnan ja kuulemisen sisämarkkinoiden **lainlaadinta-arkkitehtuurista** ja laatii päätelmänsä vuonna 2004 ottaen huomioon hallitusten välisen konferenssin tulokset. Komissio saattaa määritellä tietyt perusteet, jotka se ottaa huomioon esim. päättäessään, käytetäänkö vastavuoroista tunnustamista, uutta lähestymistapaa tai tarkempaa yhdenmukaistamista, sekä ehdot, joilla "kotimaista" valvontaa olisi sovellettava. Se voi myös käsitellä yksityissektorin ja kansalaisyhteiskunnan osallistumista myötäsääntely- tai itsesääntelyaloitteisiin, kuten eurooppalaisten standardien ja vapaaehtoisten menettelysääntöjen laatimiseen ja soveltamiseen.

2. Komissio työskentelee yhdessä Euroopan parlamentin, neuvoston ja jäsenvaltioiden kanssa sisämarkkinoiden **"yhteensopivuustestiä"** koskevan ajatuksen kehittämiseksi. Tämän testin tarkoituksena olisi tarjota ohjausta kansallisen tason lainsäätäjille siitä, miten vapaan liikkuvuuden intressit voidaan parhaiten sovittaa yhteen muiden julkispolitiikan oikeutettujen tavoitteiden kanssa Euroopassa, josta rajat on poistettu. Jos tällaista testiä sovellettaisiin aikaisessa vaiheessa – ja kaikilla julkishallinnon tasoilla – pirstoutumisen riski vähenisi huomattavasti. Nykyisten ennalta ehkäisevien mekanismien, kuten teknisten määräysten ja säädösten tiedoksiannon ohella tällainen omaehtoinen sääntö saattaisi osoittautua tehokkaaksi keinoksi varmistaa, että lainsäätäjät ottavat laajemmat eurooppalaiset intressit huomioon harkitessaan uusia toimenpiteitä.

⁷¹ Sääntely-ympäristön laatua koskeva tutkimus (*Survey on the quality of the regulatory environment*), Sisämarkkinoiden tulostaulu nro 9, marraskuu 2001.

⁷² Bert Doornin mietintö A 50351/2000.

⁷³ Kenneth Walkerin esittelemä lausunto, CES 304/2002.

⁷⁴ Ruotsalainen tutkimus: *Confederation of Swedish Enterprises*, Prof. Fredrik Sterzel: *Simplifying EU Regulations – Lessons from Swedish Regulatory Experiences*, toukokuu 2001.

⁷⁵ *"Do regulators Play by the Rules? An audit of UK regulatory impact assessments."* Ison-Britannian kauppakamarien julkaisema raportti, helmikuu 2003.

⁷⁶ Direktiivin 98/34/EY säännösten mukaisesti.

⁷⁷ Ks. alaviite 14.

3. Neuvostoa pyydetään perustamaan **"parempaa sääntelyä"** käsittelevä horisontaalinen työryhmä, johon komissio voi olla säännöllisesti yhteydessä. Tämä ryhmä voi työskennellä parempaa sääntelyä koskevan toimintasuunnitelman täytäntöönpanemiseksi, mukaan luettuna niiden osien täytäntöönpano, jotka ovat jäsenvaltioiden vastuulla. Komissio avaa myös verkkosivuston, jonka avulla asiasta kiinnostuneet voivat saattaa komission tietoon esimerkkejä erityisen mutkikkaista säännöistä tai säännöistä, jotka saattavat olla ristiriidassa sisämarkkinoiden "yhteensopivuustestin" kanssa.

4. Komissio kehittää läheisessä yhteistyössä jäsenvaltioiden kanssa sopivat **indikaattorit**, joilla mitataan kehitystä kohti laadukkaampaa sääntelykehystä ja vähäisempiä hallintorasitteita alkaen sisämarkkinoista. Tulosten seuranta on välttämätöntä, jotta sääntelyprosessin parantamisessa pysytään oikealla tiellä ja jotta Euroopan yrityksille ja kansalaisille osoitetaan, että julkishallinto suhtautuu vakavasti asiaan.

9. SÄÄNTÖJEN SOVELTAMISEN VALVONTA

a) Tilannearvio

Kun sisämarkkinadirektiivejä ei panna ajoissa täytäntöön tai sovelleta käytännössä oikein, EU:n kansalaiset ja yritykset jäävät paitsi heille kuuluvista sisämarkkinaoikeuksista. Monet oikeudet johtuvat suoraan perustamissopimuksesta: jos sen määräyksiä ei noudateta, seurauksena voi olla myös epäonnistumista ja turhautumista. Tämä itsesynnytetty haitta aiheuttaa täysin turhaa vahinkoa Euroopan taloudelle ja vähentää kansalaisten Euroopan unionia kohtaan tuntemaa luottamusta.

Viime kädessä tehokas soveltaminen ja valvonta ovat saavutettavissa vain, jos jäsenvaltiot ovat valmiit toimimaan huomattavasti aktiivisemmin sisämarkkinoiden päivittäisessä hallinnoimisessa. Niiden on huolehdittava siitä, että niiden itsensä hyväksymät säännöt saadaan toimimaan käytännössä.

Kun asiat menevät vikaan, kansalaiset ja yritykset voivat tällä hetkellä valita, tehdäkö kantelu komissiolle vai saattaako asia kansallisen tuomioistuimen käsiteltäväksi. Tilanne ei ole täysin tyydyttävä. Riita-asioiden käsittely kansallisella tasolla saattaa olla hidasta ja kallista, jolloin se ei aina ole hyvä vaihtoehto. Komissiolle tehdyt kantelut saattavat johtaa rikkomismenettelyyn kyseistä jäsenvaltiota vastaan, mutta sen ratkaisu vie aikaa eikä se anna yksittäiselle kantelijalle mahdollisuutta hakea vahingonkorvauksia. Komissio ei myöskään voi puuttua jokaiseen väärää soveltamista koskevaan yksittäistapaukseen, etenkin laajentuneessa unionissa. Nyt onkin toimittava, ettei ajauduttaisi tilanteeseen, jossa yhteisön oikeuden loukkaamisesta ei aiheutuisi seuraamuksia ja jossa luottamus sisämarkkinoiden toimintaan vähenisi.

Ongelmiin on monta ratkaisuvaihtoehtoa. Niistä useita esitetään komission tuoreessa tiedonannossa "Yhteisön lainsäädännön soveltamisen tehokkaammasta valvonnasta"⁷⁸. Ratkaisutapoja voisivat olla komission rikkomismenettelyjä koskevan käsittelyn nopeuttaminen ja "pakettikokousten"⁷⁹ kaltaisten aloitteiden lisääntyvä käyttö useampien tapauksien ratkaisemiseksi turvautumatta oikeudellisiin jatkotoimiin.

Edellä kerrotun ohella komissio uskoo, että on tärkeää kehittää vaihtoehtoisia korjauskeinoja kansalliselle riitojen ratkaisulle ja rikkomisesta johtuville menettelyille. Se jatkaa tietenkin rikkomismenettelyn soveltamista silloin, kun se on tehokkain tapa saavuttaa ratkaisu tai silloin kun se saattaa muodostua tärkeäksi ennakkotapaukseksi. Valtaosassa tapauksia vaihtoehtoiset ongelmanratkaisukeinot voivat olla tehokkaampia ja oikeasuhteisia.

Rikkomisesta johtuvia menettelyjä täydentävien menettelyjen käyttö onkin yleistymässä. Esimerkiksi SOLVIT-aloite⁸⁰ on yritys saada – jäsenvaltioiden välisellä viranomaisyhteistyöllä – korjausta tapauksiin, joissa sisämarkkinasääntöjä on sovellettu käytännössä väärin. Toinen mahdollinen ratkaisu – joka olisi jopa yhdistettävissä SOLVIT-menettelyyn – voisi olla sellaisen mekanismin nimeäminen kuhunkin jäsenvaltioon, jonka

⁷⁸ KOM (2002) 725 lopullinen, 11.12.2002.

⁷⁹ Näissä tapaamisissa on kyse siitä, että jäsenvaltioiden ja komission asiantuntijat kokoontuvat keskustelemaan joukosta tapauksia, jotka ovat komission käsiteltävänä ja joissa yhteisön oikeutta on loukattu. Kokouksissa pyritään ratkaisemaan tapaukset turvautumatta oikeudellisiin jatkotoimiin.

⁸⁰ KOM (2001) 702, 27.11.2001, komission suositus, 7.12.2001, EYVL L 331, 15.12.2001, s. 79, <http://europa.eu.int/solvit/>

avulla varmistettaisiin sisämarkkinasäädösten ja perustamissopimuksen asiaankuuluvien artiklojen oikea soveltaminen.

Mainitut mekanismit voisivat tarjota kansalaisille ja yrityksille näiden omassa jäsenvaltiossa käytettävissä olevat korjauskeinot. Tämä olisi konkreettinen askel laajentuneen Euroopan unionin tuomiseksi lähemmäksi kansalaista. Elimet voisivat käsitellä ongelmatapauksia, joissa yhteisön oikeutta on muodollisesti loukattu, mutta jotka ovat todellisuudessa luonteeltaan pikemmin hallinnollisia tai teknisiä kuin juridisia. Näin komissio voisi keskittyä vakavimpiin tapauksiin, joilla on kauaskantoisimmat seuraukset. On selvää, että tämä ehdotus herättää joukon tärkeitä kysymyksiä, joihin komission on löydettävä tyydyttävät vastaukset ennen aloitteiden tekoa.

Entistä parempi valvonta on yhtä tärkeää kuluttajan etujen kannalta. Kukin jäsenvaltio on kehittänyt omaan kansalliseen tilanteeseensa sopivan valvontajärjestelmän. Nämä järjestelmät eivät kuitenkaan sovellu tarpeeksi hyvin rajat ylittävän sisämarkkinakaupan haasteisiin. Kuluttajien on voitava luottaa siihen, että julkishallinnolla on kyky puuttua tehokkaasti rajat ylittäviin petoksiin tai muihin petollisiin toimiin. Muussa tapauksessa he ovat haluttomia käyttämään toisen jäsenvaltion hankkijoita.

Myöhäinen voimaansaattaminen ja tehoton valvonta ovat yhä vakava ongelma:

- Voimaansaattamisvaje on keskimäärin 2,4 prosenttia. Toisin sanoen jäsenvaltiot ovat myöhässä yli 550 kansallisen sääntelytoimenpiteen ilmoittamisessa, joilla EU-direktiivit saatetaan osaksi kansallista lainsäädäntöä⁸¹.
- Kesken olevien rikkomistapausten määrä on noussut vuoden 1992 700:sta nykyiseen 1 600:aan⁸². Tämä on osoitus siitä, että on lukuisia direktiivejä, joita ei panna täytäntöön eikä sovelleta oikein kansallisella tasolla.
- Kahdessa kolmasosassa yhteisöjen tuomioistuimeen päätyvistä rikkomistapauksista ratkaisua on odotettava yli neljä vuotta.⁸³
- Jos oletetaan, että uudet jäsenvaltiot käyttäytyvät nykyisten tavoin, rikkomistapausten lukumäärä kasvaa yli 40 prosenttia vuoteen 2007 mennessä, ellei politiikkaa muuteta.
- Ainoastaan noin puolet yrityksistä ilmoittaa saavansa helposti apua kansallisilta viranomaisiltaan sisämarkkinaongelman ilmetessä.⁸⁴

b) Toimet

1. Jäsenvaltioiden olisi Eurooppa-neuvoston kevätkokouksissa sitouduttava asettamaan ja noudattamaan kunnianhimoisempia **voimaansaattamistavoitteita**. Näin onkin jo viime vuosina tapahtunut, mutta käytäntö olisi nyt vakiinnutettava⁸⁵. On tärkeää jatkaa voimaansaattamiseen kohdistuvaa poliittista painetta, jotta vältytään sisämarkkinoiden pirstoutumiselta 25 maan unionissa.

⁸¹ Sisämarkkinoiden tulostaulu nro 12, toukokuu 2003.

⁸² Ks. alaviite 1.

⁸³ Sisämarkkinoiden tulostaulu nro 8, toukokuu 2001.

⁸⁴ *Internal Market business survey, Flash Eurobarometre* 106, syyskuu 2001.

⁸⁵ Tämän vuoden Eurooppa-neuvoston kevätkokouksessa vahvistettiin uudelleen tavoite: 1,5 prosentin kokonaisvaje ja nollavaje direktiiveille, joiden voimaansaattamiselle asetettu määräaika on ylitetty yli kahdella vuodella.

2. Komissio laatii **suosituksen "hyviksi toimintatavoiksi"**, joita olisi sovellettava yhdenmukaisesti koko unionissa voimaansaattamisen parantamiseksi ja nopeuttamiseksi ja joihin sisältyvät esim. voimaansaattamista koskevien "aikataulujen" laatiminen ja tarve keskustella voimaansaattamistuloksista säännöllisesti kansallisissa ja alueellisissa parlamenteissa. Se syventää myös yhteistyötään jäsenvaltioiden kanssa voimaansaattamisvaiheessa ("**ehkäisevä vuoropuhelu**"). Tässä vuoropuhelussa keskitytään ennen kaikkea toimenpiteisiin, joiden taloudellinen merkitys on suurin ja joiden voimaansaattaminen voi niiden luonteen vuoksi olla vaikeampaa.

3. Komissio uskoo, että saattaa olla paikallaan ottaa käyttöön **oikeusnormi**, jolla tietyistä täytäntöönpanomääräyksistä tehdään pakottavia. Määräyksiä voisivat olla velvollisuus ilmoittaa toimenpiteistä sähköisesti ja vaatimus toimittaa komissiolle "vastaavuustaulukot", joista selviää, mitkä säännökset on pantu täytäntöön kansallisessa oikeudessa. Ilman näitä taulukoita sen tarkistaminen, että 25 jäsenvaltiossa hyväksytyt voimaansaattamistoimet noudattavat joka suhteessa tietyn direktiivin vaatimuksia, on erittäin työlästä. Tätä normia voitaisiin käyttää myös SOLVIT-järjestelmän oikeusperustan vakiinnuttamiseksi.

4. Komissio kehottaa jäsenvaltioita ja parlamenttia määrittelemään **voimaansaattamisen vakiomääräajan** (kaksi vuotta), josta poikkeaminen olisi mahdollista vain, jos se on perusteltavissa voimaansaatettavan toimenpiteen laajuudella tai moniulotteisuudella. Komissio haluaa vastaavasti kuulla mielipiteitä direktiiveihin sisällytettävistä **vakioseuraamuslausekkeista ja vakiolausekkeista**, joilla **viranomaisyhteistyölle** luodaan lujempi perusta.

5. Jäsenvaltioita kehoitetaan maksimoimaan ponnistuksensa rikkomistapausten "puhdistamiseksi", jotta mahdollisimman moni kesken olevista tapauksista saataisiin ratkaistua. Komissio uskoo, että monet tällä hetkellä käsiteltävistä tapauksista voidaan ratkaista helpostikin, jos tahtoa siihen löytyy. Kunkin jäsenvaltion tavoitteena olisi oltava **vähentää sisämarkkinasääntöjen rikkomistapausten lukumäärää ainakin 50 prosenttia vuoteen 2006 mennessä**. Komissio kannustaa myös tuomioistuinpäätösten parempaan seurantaan, etenkin niissä jäsenvaltioissa, joita tietty tapaus ei suoranaisesti koske.

6. Komissio suorittaa **tutkimuksen**, jossa tarkastellaan eri vaihtoehtoja sisämarkkinaoikeuden soveltamisen valvonnan parantamiseksi. Siinä tutkittaisiin muun muassa, onko toivottavaa ja mahdollista nimetä jäsenvaltioihin valvontamekanismeja.

7. Komissio suunnittelee EUROPA-verkkosivuston aloitussivulle erityisen osaston, jossa kuvataan eri **menettelyt, jotka kansalaisilla ja yrityksillä on käytössään oikeuksiensa valvomiseksi** yhteisön lainsäädännön nojalla. Siinä selvitetään olennaisilta osin tehokkaimmat oikaisukeinot, joihin voi useinkin sisältyä vaihtoehtoisia ongelmanratkaisutapoja, kuten SOLVIT-verkko. Tarkoituksena on ratkaista ongelmat entistä nopeammin ja rajoittaa rikkomisesta johtuvien menettelyjen käyttö kaikkein vakavimpiin yhteisön oikeuden loukkauksiin. Kaikissa tapauksissa annetaan arviot menettelyyn kuluvasta ajasta ja sen kustannuksista.

8. Jotta varmistettaisiin koko unionin **kuluttajansuojasäädösten yhtenäisempi valvonta**, komissio ehdottaa asetusta (samoihin aikoihin sisämarkkinastrategian kanssa), jolla luodaan koko Euroopan unionin valvontaviranomaisten verkko. Vastakohtana "sisämarkkinaviranomaisille", jotka seuraisivat kansallisten ja paikallisviranomaisten toimintaa ja päätöksiä, kuluttajansuojan painopiste olisi yksityissektorin toiminnassa.

10. TIEDOTTAMISEN LISÄÄMINEN JA PARANTAMINEN

a) Tilannearvio

Sisämarkkinapotentiaalin toteutumiseen ei riitä se, että säädöskehys on luotu ja että sääntöjen noudattamista valvotaan. Kansalaisten ja yritysten on myös tunnettava sisämarkkinaoikeutensa ja -mahdollisuutensa, ja myös käytännön tietoa oikeuksien käyttämisestä tarvitaan. Tämä on lisättävä siihen yleiseen tarpeeseen selvittää sisämarkkinapolitiikkaa yleisölle ja sidosryhmille, joka on osa sisämarkkinakehityksen edellyttämän yleisen ja poliittisen tuen rakentamista.

Tiedotuspolitiikka ei siis ole ainoastaan valinnainen lisä tai mahdollisuus saada julkisuutta EU:n toiminnalle. Se on olennainen osa pyrkimyksiä luoda täydellisesti toimivat sisämarkkinat.

Tehtävää on vielä paljon. Sisämarkkinaoikeuksien yleinen tuntemus on huono. Ne, jotka joutuvat vaikeuksiin yrittäessään käyttää oikeuksiaan, eivät useinkaan tiedä, mistä etsiä ratkaisua. palveluntarjoajilla on omat erityisongelmansa, koska palveluja säännellään laajemmilla ja moninaisemmilla määräyksillä ja lupajärjestelmillä kuin tavaroiden vientiä. Kansalaisten on myös tunnettava oikeutensa kuluttajina ja etenkin palvelujen kuluttajina. EU:hun liittyvien maiden tietovaje on vielä suurempi kuin nykyisissä jäsenvaltioissa.

Mikäli kuilua halutaan kaventaa, tiedotustoimintaa on lisättävä. EU:n jäsenvaltioiden ja siihen liittymistä valmistelevien maiden on ensin tunnustettava kokonaisvastuunsa kansalaisille tiedottamisesta ja varattava toimintaan riittävästi resursseja.

EU:n kansalaiset ja yritykset eivät vielä tunnustane sisämarkkinaoikeuksiaan:

- Tuore komission tutkimus paljasti, että alle puolet EU:n kansalaisista on omasta mielestään hyvin perillä sisämarkkina-asioista. Kyselyyn osallistuneista esimerkiksi 49 prosenttia arveli tarvitsevänsä työluvan ulkomailla työskentelyyn ja vain 29 prosenttia tiesi olevansa oikeutettu äänestämään paikallisissa ja Euroopan parlamentin vaaleissa asuessaan toisessa jäsenvaltiossa.⁸⁶
- Alle puolet kyselyyn osallistuneista yrityksistä ilmoitti olevansa hyvin perillä yhtiönsä oikeuksista sisämarkkinoilla. Pienten ja keskisuurten yritysten kohdalla luku putosi 41 prosenttiin.
- Lähes 20 prosenttia tällä hetkellä vientiä harjoittamattomista yrityksistä ilmoitti voivansa aloittaa viennin, jos parempaa tietoa olisi saatavilla enemmän.
- Vuonna 2002 suoritettun tutkimuksen mukaan alle kymmenen prosenttia Slovenian yrityksistä on mielestään täysin perillä sisämarkkinavelvoitteista ja -eduista.⁸⁷

b) Toimet

1. Jäsenvaltioiden olisi kehitettävä **kansalliset suunnitelmat**, joilla nostetaan yleistä tietoisuutta sisämarkkinamahdollisuuksista maan omien kansalaisten ja yritysten keskuudessa. Edistymistä seurataan sisämarkkinoiden tulostaulussa ja sisämarkkinoiden neuvoa-antavan komitean (IMAC) pääjohtajatasen kokouksissa.

⁸⁶ Ks. alaviite 14.

⁸⁷ Euroopan kauppakamarien liiton (*Eurochambers*) ja *Slovenian Business and Research Associationin* tekemä sähköinen tutkimus.

2. **Uusien jäsenvaltioiden** yritysten ja kuluttajien EU- ja sisämarkkinatiedon tarpeet vaativat erityishuomiota ja sitä, että näihin jäsenvaltioihin kehitetään viestinnän kokonaistrategia. Komissio kartoittaa nämä tarpeet vuoden 2005 sisämarkkinastrategian tarkastelussaan, joka seuraa nykyisen EU:hun liittyvien maiden PHARE-rahoitusstrategian päättymistä vuoden 2004 lopulla. Se olisi rakennettava nykyisille ja uusille aloitteille ja siinä olisi käytettävä hyväksi tiedotusvälineitä ja sopivia viestintäorganisaatioita, etenkin niitä, joilla on jo ollut merkitystä liittymiskehityksessä.

3. Komission aloitteet, kuten **Vuoropuhelu kansalaisten ja yritysten kanssa** ja **Kansalaisten vastauspalvelu**, laajennetaan asteittain uusiin jäsenvaltioihin. Komissio uudistaa vuoropuheluun tarkoitettua verkkosivustoa, jotta kansalaiset ja yritykset saisivat parempaa ja käyttökelpoisempaa tietoa. Lisäksi jäsenvaltioiden olisi otettava enemmän vastuuta vuoropuheluna annettavan tiedon laadusta.

4. Komissio luo huippuluokan **tietoportaal**in, johon yhdistetään nykyiset aloitteet, mukaan luettuna Vuoropuhelu kansalaisten ja yritysten kanssa⁸⁸, Kansalaisten vastauspalvelu⁸⁹, SOLVIT⁹⁰, Euroopan kuluttajien neuvontakeskukset⁹¹, Fin-net⁹² ja EEJ-verkko⁹³, ja josta kansalaiset ja yritykset saavat monenlaista käytännön tietoa ja neuvontaa sisämarkkinaoikeuksista ja -mahdollisuuksista⁹⁴. Kansalaiset ja yritykset voivat myös ottaa yhteyttä Suora linja Eurooppaan -palveluun, jolla on sama numero kaikkialla Euroopassa (00800 67891011) ja josta saa vastauksia kaikkiin EU:ta koskeviin kysymyksiin sekä ohjausta aiheeseen parhaiten soveltuvaan sivustoon/tietolähteeseen. Sekä portaalin että Suora linja Eurooppaan -numeron käyttöä on selvästikin edistettävä laajasti.

5. Osana aloitetta tehdä EUROPA-verkkosivustosta selkeämpi ja helpommin avautuva asiantuntijayleisöä (toimittajia jne.) palvellaan uudella **sisämarkkinaportalilla**, johon kerätään tietoa sisämarkkinapolitiikan ja -sääntelyn kehityksestä riippumatta siitä, mikä komission yksikkö aiheesta vastaa.

6. **Euroguichet-neuvontapisteiden verkko**a on laajennettava siten, että kussakin jäsenvaltiossa on ainakin yksi Euroopan kuluttajien neuvontakeskus. Keskusten päätehtävänä on antaa kuluttajille tietoa heidän sisämarkkinaoikeuksistaan sekä auttaa ja neuvoa heitä riidanratkaisumekanismeissa ja oikeusavussa, kun ongelmia ilmenee.

⁸⁸ <http://citizens.eu.int/>

⁸⁹ http://europa.eu.int/citizensrights/signpost/front_end/signpost_en.htm

⁹⁰ Ks. alaviite 75.

⁹¹ http://europa.eu.int/comm/consumers/redress/compl/euroguichet/index_en.htm

⁹² http://europa.eu.int/comm/internal_market/en/finances/consumer/adr.htm

⁹³ <http://www.eejnet.org/>

⁹⁴ Esiintulleiden ongelmien ratkaisutapoihin saa neuvoa EUROPA-verkkosivuston aloitussivun erityisosastosta, johon viitattiin osassa B.9.

Osa C: Kaikki hyöty laajentuneista sisämarkkinoista

a) Tilannearvio

EU:hun liittymiseen valmistautuvat maat ovat edistyneet viime vuosina pitkin harppauksin. Yhteisön oikeuden sisällyttäminen lainsäädäntöön ja instituutioiden asteittainen totuttaminen sisämarkkinasääntöjen soveltamiseen ja valvontaan ei ole kuitenkaan mikään vaatimaton tehtävä. Työtä on luonnollisesti vielä paljonkin tekemättä, ja kyseisten maiden tukemista on jatkettava liittymishetken asti ja sen jälkeen.

Nykyisten jäsenvaltioiden on niinikään sopeuduttava laajentumisen jälkeiseen uuteen tilanteeseen. Niiden on ennen kaikkea huolehdittava siitä, että kaikilla toimivaltaisilla viranomaisilla on tarvittavat tiedot ja että ne ovat valmiit myöntämään täydet sisämarkkinaoikeudet uusille jäsenvaltioille.

Liittymisen jälkeisessä vaiheessa esiintyy kiistatta alkuvaikeuksia. Lisää työtä tarvitaan varsinkin aloilla, joihin sovelletaan pelkästään perustamissopimuksen määräyksiä⁹⁵ – ts. aloilla, joilla ei ole EU:n johdettua oikeutta. Yleisemmin sääntöjen noudattamisessa ja valvonnassa on varmasti ongelmia.⁹⁶ Etenkin markkinaoikeusviranomaisia on vahvistettava entisestään. On tärkeää, että nämä ongelmat ratkaistaan varhaisessa vaiheessa, jotta sisämarkkinoiden yhtenäisyys säilyy ja sisämarkkinoiden suojalausekkeeseen⁹⁷ turvautuminen vältetään.

Viime kädessä 25 maan sisämarkkinoiden onnistuminen riippuu keskinäisestä uskosta ja luottamuksesta. Avaintekijä on toimivaltaisten viranomaisten edustajien hallinnollinen yhteistyö ja toistensa ymmärtäminen, joka johtaa käytännönläheiseen ongelmien ratkaisutapaan. Se voi kehittyä vain ajan myötä – mitään ihmeratkaisua ei ole. On kuitenkin toimia, jotka voivat yhdessä tuottaa myönteisiä tuloksia.

b) Toimet

1. Instituutioiden rakentamistoimien tukemista jatketaan ajalla 2004–2006 **väliaikaisen rahoitusvälineen avulla**.⁹⁸ Näin turvataan riittävät resurssit uusien jäsenvaltioiden kapasiteetin rakentamiseksi, jotta ne pystyvät valvomaan sisämarkkinasäädösten noudattamista. Komissio vauhdittaa seurantaprosessia ja tuottaa kattavan seurantakertomuksen kuusi kuukautta ennen liittymistä.

2. Komissio pyrkii siihen, että EU:hun liittymiseen valmistautuvat maat voivat muodollisesti **ilmoittaa täytäntöönpanotoimistaan ennen liittymistä**. Toimia ei tietenkään tarvitse ilmoittaa uudelleen liittymisen jälkeen. Näin yhteisön oikeuden mukaisuutta

⁹⁵ Perustamissopimuksen artiklat 28–30 (tavarat), 39 (työntekijät), 43 (sijoittautuminen), 49 (palvelut) ja 56 (pääoma ja maksut).

⁹⁶ Ks. myös osa B.9.

⁹⁷ Komissio voi turvautua suojalausekkeeseen 1. toukokuuta 2007 asti, jos se toteaa, että uusi jäsenvaltio on aiheuttanut vakavaa haittaa sisämarkkinoiden toiminnalle jättämällä täyttämättä neuvotellut sitoumuksensa. Tässä tapauksessa komissio voi ryhtyä asianmukaisiin toimenpiteisiin. Lausekkeeseen voidaan turvautua myös tapauksissa, joissa loukkausvaara on ilmeinen.

⁹⁸ Ks. KOM (2002) 700 lopullinen, 9.10.2002.

koskevasta ilmoittamis- ja tarkistamisprosessista tulee hallitumpi. Komissio laatii myös kansallisten teknisten määräysluonnosten ennakkoilmoittamista koskevat sopimukset⁹⁹.

3. Tavaroiden ja palvelujen vapaan liikkuvuuden esteiden poistamiseksi EU:hun liittymiseen valmistautuvia maita kehoitetaan saattamaan nopeasti loppuun perustamissopimuksen 28, 43 ja 49 artiklan mukainen **lainsäädännön tarkastus** ja kumoamaan kansalliset, alueelliset tai paikalliset säännöt ja määräykset, joilla syrjitään muiden jäsenvaltioiden kansalaisia tai yrityksiä.

4. Teollisuustuotteiden vaatimustenmukaisuuden arviointia ja hyväksymistä koskevien Eurooppa-sopimusten pöytäkirjojen (PECA) neuvottelua, solmimista ja täytäntöönpanoa jatketaan, mikäli ne ehtivät olla voimassa kohtuullisen ajan ennen liittymisajankohtaa (Bulgarian ja Romanian osalta vuosi 2007). Kyseiset pöytäkirjat ovat oma sopimusmuotonsa, joka koskee teollisuustuotteiden vaatimustenmukaisuuden vastavuoroista tunnustamista ja joka perustuu siihen, että EU:hun liittyvät maat omaksuvat kyseisistä tuotteista annetun yhteisön lainsäädännön ja luovat asiaankuuluvan infrastruktuurin täytäntöönpanoa varten. Ne ovat hyödyllinen väline liitettäessä näitä maita sisämarkkinoihin.

5. EU:hun liittymiseen valmistautuvia maita ja jäsenvaltioita pyydetään osoittamaan, että ne ovat ryhtyneet toimenpiteisiin **toimivaltaisten viranomaisten ja valvovien virkamiesten perehdyttämiseksi laajentumisen vaikutuksiin**, jotta kansalaisille ja yrityksille myönnetään jäsenyyden mukaiset täydet oikeudet sikäli kuin siirtymäjärjestelyissä ei muuta edellytetä.

6. Monet nykyisistä jäsenvaltioista ovat valmiita tarjoamaan **lyhytkestoisia harjoittelumahdollisuuksia** EU:hun liittyvien maiden sisämarkkinavirkamiehille. Komissio perustaa tiedoston tämäntyyppisen vaihdon edistämiseksi. Usean maan välinen yhteistyö (mukaan luettuna yhteinen koulutus, resurssien jakaminen, yhteinen ongelmien ratkaiseminen ja esikuva-analyysi) on myös ajateltavissa.

⁹⁹ Ilmoitukset tehdään direktiivin 98/34/EY mukaisesti.

Osa D: Sisämarkkinoiden rakentaminen kansainvälisestä näkökulmasta

a) Tilannearvio

Laajentumisen jälkeen EU:n suurena haasteena on ryhtyä kehittämään tiiviimpiä suhteita "suuriin naapureihimme" – Venäjään, Ukrainaan, Moldovaan, Valko-Venäjään ja Välimeren eteläpuolen maihin. Päästäkseen paremmin EU:n markkinoille näitä maita kehoitetaan ensin saattamaan säädöksensä asteittain mahdollisimman pitkälle yhteisön säädösten mukaisiksi. Tästä on paljon etua: se tekee EU:n ja kyseisten maiden välisestä kaupankäynnistä huomattavasti vaivattomampaa, mistä molemmat osapuolet hyötyvät. "Uudet naapurit" saavat lisäksi "käyttövalmiin" sääntelykehityksen, joka soveltuu markkinatalouden tarpeisiin.

Nykypäivän pitkälti globalisoituneessa taloudessa tuhansien kilometrien päässä annetun lainsäädännön/sääntelyn vaikutus tuntuu enenevässä määrin EU:ssa. Tästä on jo saatu näyttöä politiikan eri aloilla aina tilinpäätösraportoinnista sähköiseen kauppaan ja henkilötietojen suojaan. Tämän seurauksena lainsäätäjien on oltava entistä säännöllisemmin yhteydessä tärkeimpien kauppakumppanien vastaaviin elimiin, jotta ongelmat pystytään mahdollisimman pitkälle välttämään.

Joissakin tapauksissa lainsäätäjien väliset neuvottelut ovat parhaiten toteutettavissa globaalifoorumilla, kuten Maailman kauppajärjestössä (WTO), OECD:ssä, Maailman henkisen omaisuuden järjestössä (WIPO), pankkien vakavaraisuusvaatimuksia käsittelevässä Baselin komiteassa tai Kansainvälisessä tilinpäätösstandardilautakunnassa¹⁰⁰. Autoalalla EU on osapuolena kahdessa kansainvälisessä sopimuksessa, jotka on solmittu Yhdistyneiden Kansakuntien Euroopan talouskomission (YK/ECE) myötävaikutuksella. Sääntelyn globaali lähentyminen on erittäin tärkeää mainitulle sektorille, jolla kauppasuhteet tulevat yhä kansainvälisemmiksi.

Muihin tapauksiin kahdenväliset vuoropuhelut saattavat sopia paremmin. Esimerkiksi viime vuonna komission yksiköt kehittivät yhdessä Yhdysvaltain hallintoviranomaisten kanssa yleiset sääntely-yhteistyötä ja avoimuutta koskevat ohjeet (*Guidelines for Regulatory Co-operation and Transparency*) tuotemääräyksiä varten. On myös sektorikohtaista kahdenvälistä vuoropuhelua, kuten Yhdysvaltojen rahoitussääntelystä ja -valvonnasta vastaavien elinten kanssa käyty EU:n ja USA:n välinen rahoitusmarkkinoita koskeva tai EU:n ja Japanin välinen sääntelyn uudistamista koskeva vuoropuhelu. Tämänkaltaisen vuoropuhelun tarkoituksena ei ole ainoastaan vähentää havaittuja ongelmia. Sen avulla olisi myös ennakoitava ja estettävä tulevia ristiriitoja. Vaihtamalla tietoa ja antamalla vastavuoroisesti kummallekin osapuolelle tilaisuus kommentoida sääntöjä ennen niiden hyväksymistä varmistetaan vuoropuhelun tuloksellisuus.

Talouden globalisoituminen tuo myös suuria haasteita tullipalveluille. Niitä vaaditaan säilyttämään EU:n ulkorajojen pitävyys kansainvälisen kaupan volyymien kasvaessa kaiken aikaa. Laajentumisen seurauksena suuri osa taakasta siirtyy uusille jäsenvaltioille. On varmistuttava siitä, että toimenpiteitä, jotka suojaavat Euroopan kansalaisia, kuluttajaa ja ympäristöä kolmansien maiden vaarallisilta tuotteilta, sovelletaan jatkossakin yhtä tehokkaasti

¹⁰⁰

Ks. osa B.6.

kaikkialla EU:n ulkorajalla. Hyvin hoidettu ulkoraja on olennainen luottamustekijä sisämarkkinoilla.

b) Toimet

1. "Uudet naapurit" -suunnitelman toteuttamisessa tavoitteena on solmia uusia sopimuksia, joilla täydennetään tarvittaessa EU:n kyseisten maiden kanssa jo tekemiä kumppanuus- ja yhteistyö- sekä assosiaatiosopimuksia. Uudet sopimukset voidaan solmia vasta sitten kun maat ovat saattaneet määräyksensä EU:n sääntöjen mukaisiksi ja osoittaneet kykenevänsä valvomaan sääntöjen noudattamista tehokkaasti.

2. Komissio jatkaa EU:n sääntelytavan edistämistä ja vaalimista kansainvälisissä elimissä, kuten WTO:ssa ja WIPO:ssa. Autoalalla kannustetaan mahdollisimman pitkälti **EU:n lainsäädännön ja YK/ECE-sääntelyn lähentymistä.**

3. Komissio tiivistää sääntelyä koskevaa vuoropuhelua, etenkin **EU:n ja Yhdysvaltojen välistä rahoitusmarkkinoita koskevaa vuoropuhelua.** Se arvioi myös, olisiko EU:n edun mukaista aloittaa uusi vuoropuhelu muilla politiikan aloilla tai muiden maiden kanssa, ja antaa tästä asiasta selonteon neuvostolle ja parlamentille.

4. Komissio pyrkii **parantamaan valvontaa ulkorajalla** yhteisen riskinhallinnan avulla. Se ehdottaa myös, että muodostetaan jäsenvaltioiden tulliasiantuntijaryhmiä, jotka antavat nopeasti asiantuntija-apua ulkorajalla. Näitä asioita käsitellään pian laadittavassa komission tiedonannossa tullin merkityksestä ulkorajalla. Toisessa tiedonannossa yksinkertaisesta, sähköiseen tiedonsiirtoon perustuvasta toimintaympäristöstä tullille ja kaupalle tarkastellaan, miten luodaan perusta sähköiselle tiedonvaihdon tullitarkoituksia varten.

Osa E: Seuranta

Järjestelmällinen seuranta ja arviointi ovat ratkaisevia sisämarkkinastrategian onnistumiselle. Poliittisia painopisteitä ei kannata asettaa, jos jatko jätetään sattuman varaan. On ensiarvoisen tärkeää tarkistaa, että ehdotetut toimet todella toteutetaan ja että ne tuottavat halutut vaikutukset.

Strategiaa seurataan kolmella tasolla. **Ensimmäisenä tehtävänä** on pitää huolta siitä, että ehdotettuihin toimenpiteisiin on ryhdytty ajoissa. Tämä pitää sisällään sen, että päättäjiä on painostettava, jos viiveitä esiintyy. **Toisena tehtävänä** on huolehdittava siitä, että toimenpiteitä valvotaan oikein. Jälleen kerran voidaan ryhtyä korjaaviin toimenpiteisiin, jos ongelmia havaitaan. **Lopuksi** on mitattava toimenpiteiden tehoa kentällä, eli niiden vaikutusta markkinoihin, yrityksiin ja muihin talouden toimijoihin.

Vaikutusten arviointi kentällä on erityisen haastavaa. Se edellyttää, että kehitetään kattavat indikaattorit, jotka taas riippuvat siitä, onko kaikista jäsenvaltioista saatavissa oikeat tilastot. On tärkeää aloittaa indikaattoreiden kehittäminen niin pian kuin mahdollista, vaikka itse seuranta voidaan suorittaa vasta sitten, kun tietty toimi on saatettu loppuun ja aika on näyttänyt sen vaikutukset. Onneksi ei tarvitse aloittaa nolasta. Komissio on jo kehittänyt indikaattoreita, joilla mitataan politiikan tehokkuutta eri aloilla, kuten televiestinnässä ja energia-alalla. Hankintojen alalla on perustettu kaksi paneelia – yksi yritysten edustajista ja toinen viranomaisista muodostettu – rajat ylittävien tarjouskilpailujen ja niiden hintavaikutusten seurantakeinoiksi. Komissio on myös kehittänyt sisämarkkinaindeksin – yhdistelmäindikaattorin, jolla kartoitetaan yleisesti sisämarkkinoiden etuja "reaalimaailmassa"¹⁰¹.

Indikaattoreiden esittämismuotoa ja -tapoja on niinkään mietittävä. Komissio tuottaa nykyisin lukuisia seurantainstrumentteja, mukaan luettuna sisämarkkinastrategian täytäntöönpanoa koskeva kertomus, tuote- ja pääomamarkkinoiden toimintaa koskeva kertomus (Cardiff-raportti), kilpailukykyraportti ja komission tulostaulut. Instrumenttien välistä suhdetta onkin mietittävä. Järkeistämiseen on varmasti aihetta.

¹⁰¹ Indeksitulos on julkaistu marraskuun sisämarkkinoiden tulostaulussa vuodesta 2001 lähtien.

Päätelmät

Tämä sisämarkkinastrategia muodostaa kattavan toimenpidekokonaisuuden, joka on suunniteltu parantamaan sisämarkkinoiden suorituskykyä laajentuneessa unionissa.

Eräissä näistä toimista onkin edistytty pitkälle, sillä ehdotuksia koskeva lainvalmisteluprosessi on jo aloitettu. Toisia on vielä tutkittava ja kehitettävä tulevana kuukausina ennen kuin komissio voi tehdä ehdotuksia. Monet toimet ovat jäsenvaltioiden itsensä toimeenpantava.

Eri toimien valmisteluvaiheista riippuen neuvostoa (kilpailukykyneuvoston laatiman päätöslauselman muodossa) ja parlamenttia pyydetään:

- hyväksymään sisämarkkinastrategiassa esitetyt yleiset suuntaviivat
- sitoutumaan tehtyjen (tai tehtävien) ehdotusten hyväksymiseen esitetyissä määrärajoissa¹⁰²
- tukemaan komission aikomusta tutkia eri vaihtoehtoja, joilla voidaan puuttua esteisiin ja joista voidaan tehdä ehdotuksia myöhemmässä vaiheessa¹⁰³
- kehottaa jäsenvaltioita osallistumaan omalta osaltaan sisämarkkinoiden toiminnan parantamiseen määräysvallassaan olevilla aloilla¹⁰⁴.

¹⁰² Nämä toimet luokitellaan liitteessä tyyppinä 1.

¹⁰³ Nämä toimet luokitellaan liitteessä tyyppinä 2.

¹⁰⁴ Nämä toimet luokitellaan liitteessä tyyppinä 3.

- Tyyppi 1: ne, joihin on ryhdyttävä tai jotka on saatettava päätökseen mahdollisimman aikaisin
- Tyyppi 2: ne, joita on tutkittava ja käsiteltävä tarkemmin
- Tyyppi 3: ne, jotka jäsenvaltioiden on toteutettava

LIITE

1. TAVAROIDEN VAPAAN LIIKKUVUUDEN EDISTÄMINEN

TOIMI	TYYPPI	KUVAUS	AJOITUS
1	2	Komissio tekee asetusehdotuksen vastavuoroisesta tunnustamisesta sen oikean soveltamisen helpottamiseksi. Ehdotuksessa otetaan huomioon jäsenvaltioiden, teollisuuden ja kuluttajajärjestöjen laajan kuulemisen tulokset. Neuvoston päätös 3052/95, jonka mukaan jäsenvaltioiden on ilmoitettava komissiolle vastavuoroisesta tunnustamisesta kieltäytymisestä, ja jolla ei ole saavutettu sille asetettuja tavoitteita – on joko muutettava tai sisällytettävä asetukseen.	12/2004
1	1	Komissio hyväksyy tiedonannon vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen oikeasta täytäntöönpanosta. Tiedonannolla pyritään ennen asetuksen antamista selkeyttämään talouden toimijoiden ja kansallisten viranomaisten nykyiset oikeudet ja velvollisuudet silloin, kun tuotteita markkinoidaan jäsenvaltiossa, jonka lainsäädännössä säädetään erilaisista teknisistä määräyksistä.	06/2003
2	2	Komissio tekee mahdollisesti ehdotuksen yhteisestä perusedirektiivistä ottaen huomioon keskustelut ja neuvoston mahdolliset päätelmät komission uutta lähestymistapaa koskevasta tiedonannosta. Kyseisellä direktiivillä voitaisiin kattaa monet laaja-alaiset kysymykset, jotka ovat yhteisiä uuden lähestymistavan mukaisille direktiiveille. Näihin kuuluvat muun muassa toimenpiteet, joita tarvitaan hallinnollisen yhteistyön tukemiseksi, ja "vakioartiklat", joilla mahdollistettaisiin kyseisten direktiivien yhdenmukaisempi täytäntöönpano.	12/2004

3	1	Komissio allekirjoittaa kumppanuussopimukset ja tulossopimukset Euroopan standardintajärjestöjen kanssa standardien laadun parantamiseksi ja niiden tuottamisen nopeuttamiseksi etenkin niillä aloilla, joilla standardointi on edennyt liian hitaasti. Tärkeimmistä standardintielimistä Euroopan standardintikomitea (CEN) on jo sitoutunut vähentämään standardien valmisteluun tarvittavaa keskimääräistä aikaa kahdeksasta vuodesta kolmeen vuoteen.	12/2003
3	1	Komissio tutkii laajasti vapaaehtoisia merkintöjä kansallisella ja Euroopan tasolla. Tulosten perusteella komissio pohtii keinoja merkintöjen myönteisten vaikutusten lisäämiseksi sekä markkinoiden hajautumisriskin ja kuluttajien epätietoisuuden vähentämiseksi.	06/2004
4	1	Komissio antaa tiedonannon yhdenmetytyn tuotepolitiikan (Integrated Product Policy, IPP) soveltamisen seuraavista vaiheista. Yhdenmetyssä tuotepolitiikassa keskitytään tuotteen elinkaaren eri vaiheisiin tuotteiden ekologisen kokonaiskestävyyden kehittämiseksi. Poliitiikan toteuttamisella yhteisön tasolla vähennettäisiin paineita ryhtyä kansallisiin toimenpiteisiin, jotka voisivat niiden eroavaisuuksien vuoksi johtaa uusiin esteisiin tavaroiden vapaalle liikkuvuudelle.	06/2003
4	1	Euroopan parlamentti ja neuvosto hyväksyvät puitedirektiivin ympäristönäkökohtien huomioon ottamisesta tuotteiden suunnittelussa. Kyseinen aloite pohjautuu uuden lähestymistavan periaatteille; ympäristönäkökohtien peruselementit ja -parametrit määritellään puitedirektiivissä ja erityiset tuotteen ekosuunnitteluvaatimukset täsmentyvät komission täytäntöönpanotoimien kautta, joita tukevat vapaaehtoiset standardit. Tämän pitäisi parantaa huomattavasti kyseisten tuotteiden kauppaa sisämarkkinoilla hyvien ympäristövaikutusten vuoksi.	06/2004
4	1	Komissio antaa tiedonannon ympäristönäkökohtien integroimisesta standardointimenettelyyn. Tiedonannossa kehoitetaan standardintajärjestöjä, kansallisia viranomaisia ja sidosryhmiä ottamaan ympäristönäkökohdat paremmin huomioon standardointimenettelyn kaikissa vaiheissa sekä kansallisella että Euroopan tasolla.	12/2003

5	1	Komissio antaa toimeksiantoja Euroopan standardointielimille uusien standardien kehittämiseksi tai nykyisten standardien tarkistamiseksi, joilla varmistetaan standardien yhteensopivuus yleisestä tuoteturvallisuudesta annetun direktiivin kanssa. Viittaukset asianomaisiin standardeihin julkaistaan myös virallisessa lehdessä. Komissio seuraa direktiivin täytäntöönpanoa strategian toteuttamisen ajan ja valmistelee vuoteen 2006 mennessä soveltamista koskevan raportin, johon sisältyy arviointi markkinoiden ja sääntöjen valvonnasta jäsenvaltioissa.	06/2004
5	1	Komissio tekee ehdotuksen direktiiviksi epäasiallisesta liiketavasta kuluttajakaupassa. Kyseessä on puitedirektiivi, jolla yhdenmukaistetaan kansalliset säädökset epäasiallisesta liiketavasta elinkeinonharjoittajien ja kuluttajien välisessä kaupassa. Direktiivi perustuu vastavuoroiselle tunnustamiselle sisämarkkinoiden toimivuuden varmistamiseksi. Siinä säädetään myös vahvasta kuluttajansuojasta, jolla edistetään kuluttajien luottamusta.	06/2003
6	1	Komissio tekee ehdotuksen mottoriajoneuvoja ja niiden perävaunuja koskevan puitedirektiivin uudelleen laatimiseksi (direktiivi 70/156/ETY). Ehdotuksen yhtenä päätavoitteena on ulottaa yhteisössä käyttöön otettu moottoriajoneuvojen tyyppihyväksyntäjärjestelmä pakettiautoihin (valinnainen uusien mallien osalta 12 kuukauden ajan uuden direktiivin voimaantulosta sekä pakollinen uusille malleille 1.1.2007 lukien ja käytössä oleville malleille 1.1.2009 lukien) ja kuorma-autoihin (valinnainen uusien mallien osalta 12 kuukauden ajan uuden direktiivin voimaan tulosta sekä pakollinen uusille malleille 1.1.2008 lukien ja käytössä oleville malleille 1.1.2010 lukien).	09/2003

2. PALVELUMARKKINOIDEN INTEGROINTI

TOIMI	TYYPPI	KUVAUS	AJOITUS
1	1	Neuvosto ja Euroopan parlamentti hyväksyvät asetusluonnoksen myynninedistämisestä sisämarkkinoilla. Luonnoksen mukaan erityisesti pk-yritykset voisivat hyödyntää myynninedistämistoimia tehdäkseen tuotteensa tunnetuiksi uusilla markkinoilla, ja suuret yritykset voisivat harjoittaa myynninedistämistoimia yhtenäisillä EU:n laajuisilla markkinoilla 15 (tai 25) erillisen myynninedistämiskampanjan sijaan. Kuluttajat hyötyisivät lisääntyvästä kilpailusta ja myyntitarjouksia koskevien tietojen avoimuudesta.	12/2003
1	1	Neuvosto ja Euroopan parlamentti hyväksyvät direktiiviluonnoksen ammattipätevyyden tunnustamisesta. Ehdotetulla direktiivillä pyritään selkeyttämään ja yksinkertaistamaan säännöksiä pätevien henkilöiden vapaan liikkuvuuden helpottamiseksi jäsenvaltioiden välillä ottaen huomioon varsinkin Euroopan laajentuminen.	03/2004
2	1	Komissio tekee ehdotuksen direktiiviksi palveluista sisämarkkinoilla. Ehdotuksella pyritään poistamaan esteitä ja vähentämään byrokratiasta yrityksille aiheutuvia kuluja. Samalla pyritään kuitenkin säilyttämään kuluttajansuojan korkea taso. Tämä hyödyttäisi kaikkia palveluita, joihin sovelletaan niiden ylitettyä jäsenvaltioiden välisen rajan useita eri oikeussäännöksiä ja kaksinkertaisia hallinnollisia vaatimuksia. Lisäksi komissio antaa yrityksille tarkoitettujen palvelujen kilpailukyvyistä tiedonannon ja esittää siinä muita kuin lainsäädäntötoimia, joilla pyritään täydentämään direktiiviä. Toimiin sisältyvät eurooppalaisten standardien kehittäminen ja toimenpiteet, joilla parannetaan palvelualojen tilastojen kattavuutta (tärkeää, koska nykyisin kyseisiä tilastoja ei juuri ole ja niiden puuttuessa palvelualoja on vaikea analysoida).	12/2003
3	1	Komissio ehdottaa toteutettavuustutkimuksen tulosten pohjalta kansallisista teknisistä määräyksistä annettavia jäsenvaltioiden ilmoituksia koskevan direktiivin 98/34/EY ulottamista palveluihin (tietoyhteiskunnan palveluiden lisäksi). Toteutettavuustutkimuksen tulokset julkaistaan vuoden loppuun mennessä.	12/2004

4	2	Komissio päättää sen kertomukseen kuluttajille tarjottavien palveluiden turvallisuudesta annettavan neuvoston ja Euroopan parlamentin vastauksen perusteella siitä, tekeekö se ehdotuksen lainsäädännöllisiksi puitteiksi, joilla pyritään seuraamaan ja tukemaan kansallisia toimintalinjoja ja toimenpiteitä kyseisellä alalla. Järjestelmä voisi kattaa esimerkiksi onnettomuuksia, vammoja ja riskejä koskevan tiedon systemaattisen keräämisen (nykyisin saatavilla oleva tieto on riittämätöntä), kansallisen politiikan ja sääntelyn kehitystä koskevan tiedonvaihdon menetelmät sekä tarvittaessa eurooppalaisten standardien laatimista koskevat menettelytavat.	12/2004
5	1	Neuvosto ja Euroopan parlamentti hyväksyvät tarjousesitedirektiivin, jolla on määrä helpottaa yritysten mahdollisuuksia hankkia rahoitusta EU:n laajuisesti ja samalla tarjota riittävä suoja sijoittajille.	09/2003
5	1	Neuvosto ja Euroopan parlamentti hyväksyvät sijoituspalveludirektiivin. Ehdotetulla direktiivillä korvataan vuodesta 1993 asti voimassa ollut direktiivi, ja sitä on ehdotettu EU:n rahoitusmarkkinoilla viiden viimeisen vuoden aikana tapahtuneiden suurten rakennemuutosten pohjalta. Ehdotuksessa tarjotaan sijoitusyrityksille yhtä ainoaa tehokasta "passia", jolla ne voisivat toimia kaikkialla Euroopassa. Ehdotuksessa annetaan samalla sijoittajille vahva suoja niiden käyttäessä investointiyritysten palveluja.	06/2004
5	1	Neuvosto ja Euroopan parlamentti päättävät direktiivin ensimmäisestä käsittelystä. Direktiiviä on ehdotettu sijoittajien (esimerkiksi osakeomistusta ja siinä tapahtuvia muutoksia koskevan) tiedon lisäämiseksi julkisesti noteeratuista yrityksistä. Sijoittajien etujen suojaamisen lisäksi ehdotuksella pyritään auttamaan Euroopan arvopaperimarkkinoiden integroitumista edelleen ja investointirahoituksen saatavuutta.	06/2004

6	1	Komissio tekee ehdotuksen uudeksi direktiiviksi omien varojen riittävyydestä. Direktiivillä luodaan nykyaikaisemmat ja joustavammat pääomavaatimuksia koskevat puitteet pankeille ja sijoitusyrityksille. Yleistavoitteena on maksimoida pääomavaatimuksia koskevien sääntöjen tehokkuus, varmistaa jatkuva taloudellinen vakaus, ylläpitää luottamusta rahoitusinvestointeihin ja suojella kuluttajia. Uudella sääntelyllä pyritään myös varmistamaan, että pääomavaatimukset ovat kohtuullisia ja oikeasuhtaisia pk-yritysten luotonannossa.	03/2004
7	1	Komissio julkaisee maksu- ja selvitystoimintaa koskevan tiedonannon. Tiedonannossa esitetään viranomaisten ja markkinatoimijoiden kanssa käytävän keskustelun pohjaksi komission selkeä kanta lainsäädäntötoimien tarpeesta ja sisällöstä yhteenliitetyn ja tehokkaan rajat ylittävän maksu- ja selvitystoiminnan tehostamiseksi.	09/2003
8	1	Komissio järjestää rahoituspalvelujen toimintasuunnitelman kehittämisestä laajan kuulemismenettelyn, jossa keskitytään erityisesti yhtenäismarkkinoiden luomiseen vähittäisrahoituspalveluille.	12/2003
8	1	Neuvoston ja Euroopan parlamentin on määrä hyväksyä kulutusluottodirektiivi, jolla mahdollistetaan eteneminen kohti tehokkaita ja yhtenäisiä luotonantomarkkinoita.	03/2004

3. VERKOSTOALOJEN KORKEAN LAADUN TAKAAMINEN

TOIMI	TYYPPI	KUVAUS	AJOITUS
1	1	Neuvosto ja Euroopan parlamentti hyväksyvät ehdotukset yhtenäisestä eurooppalaisesta ilmatilasta ilmailun hallintaa varten (tämän pitäisi auttaa vähentämään lentoasemilla tapahtuvia myöhästymisiä, joista aiheutuu nykyisin noin kolmen miljardin euron vuotuiset kustannukset) sekä satamapalvelujen markkinoille pääsystä.	06/2003
1	1	Neuvosto ja Euroopan parlamentti hyväksyvät toisen toimenpidekokonaisuuden Euroopan rautateiden elvyttämiseksi. Kokonaisuus sisältää useita ehdotuksia erityisesti turvallisuudesta, yhteentoimivuudesta, Euroopan rautatievirastosta ja tavaraliikennemarkkinoiden avaamisesta. Tämän ansiosta kilpailu todennäköisesti lisääntyy ja yritykset saavat parempilaatuisia palveluja. Neuvosto ja Euroopan parlamentti hyväksyvät ehdotuksen julkisen liikenteen säännelystä kilpailusta. Komissio antaa myös ehdotuksia henkilöliikennemarkkinoiden avaamisesta sisämarkkinoiden toteuttamiseksi rautatiesektorilla.	12/2003
1	1	Neuvosto antaa komissiolle toimivaltuudet neuvotella "open skies" -sopimuksesta Yhdysvaltojen kanssa. Nykyinen järjestelmä pohjautuu kahdenvälisille sopimuksille yksittäisten jäsenvaltioiden ja Yhdysvaltojen välillä. Euroopan yhteisöjen tuomioistuin on todennut, että kyseiset sopimukset eivät ole yhteensopivia yhteisön oikeuden kanssa, ja järjestelmä hidastaa huomattavasti lentoliikennealan uudelleen organisointia ja estää sisämarkkinoiden toimivuutta.	06/2003
2	1	Neuvosto ja Euroopan parlamentti hyväksyvät energiapaketin, jolla avataan täysin kaasu- ja sähkömarkkinat vuoteen 2004 mennessä muille kuin kotitalousasiakkaille ja vuoteen 2007 mennessä kotitalousasiakkaille. Yritykset, etenkin pk-yritykset, ja kuluttajat hyötyvät hintojen halpenemisesta, jota on jo havaittu niissä jäsenvaltioissa, jotka ovat itsenäisesti vapauttaneet markkinoitaan.	06/2003

3	2	Ulkoiset toimeksisaajat ovat jo suorittaneet vesihuoltoalan tutkimuksen komissiolle. Komissio aikoo kehittää tutkimustuloksia edelleen hankkimalla lisää tietoa jäsenvaltioilta, teollisuudelta ja kuluttajilta. Saatavasta tiedosta riippuen komissio laatii myöhemmin valmisteluasiakirjan, jossa tarkastellaan vesihuoltoalan oikeudellista ja hallinnollista tilannetta, mukaan luettuna kilpailulliset näkökohdat ja ottaen huomioon perustamissopimuksen takeet yleishyödyllisille palveluille ja ympäristösäännökset. Sidosryhmiä pyydetään esittämään asiakirjasta kannanottonsa, joiden perusteella komissio päättää asianmukaisista seurantatoimenpiteistä. Kaikkia vaihtoehtoja pohditaan, myös mahdollisia lainsäädäntöaloitteita. Menettelyssä otetaan huomioon yleishyödyllisistä palveluista annettu vihreä kirja sekä julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuustoiminnasta annettu vihreä kirja.	12/2004
4	1	Komissio saattaa päätökseen tutkimuksen, jossa arvioidaan jokaisen jäsenvaltion osalta postipalvelujen sisämarkkinoiden täyden toteuttamisen vaikutus yleispalveluihin. Tutkimuksen tuloksista riippuen komissio voi tehdä ehdotuksia markkinoiden täydelliseksi avaamiseksi, joka pyritään saavuttamaan vuonna 2009.	12/2006
5	1	Komissio jatkaa ponnistelujaan selventääkseen tulossa olevien tuomioistuinpäätösten pohjalta valtioneuvoston soveltamista yleishyödyllisten palvelujen tarjoamisesta aiheutuvien kulujen korvaamisen osalta. Päätösten perusteella olisi ratkaistava kysymys siitä, onko yleishyödyllisten palvelujen tuottajille maksettavat korvaukset katsottava valtioneuvoksi.	12/2003
6	1	Komissio antaa julkisen ja yksityisen sektorin yhteistyötä koskevan vihreän kirjan. Sillä on tarkoitus käynnistää laaja keskustelu parhaista menetelmistä, joilla varmistetaan, että yhteistyösopimukset suurissa hankkeissa voidaan toteuttaa tehokkaasti kilpailun ja julkisia hankintoja koskevien selkeiden sääntöjen mukaisesti. Kuulemismenettelyn tuloksista riippuen komissio esittää (säädösaloitteita tai muita) aloitteita oikeusvarmuuden parantamiseksi sekä julkisen ja yksityisen sektorin yhteistyösopimusten perusteettomien esteiden poistamiseksi.	12/2003

4. VEROESTEIDEN VAIKUTUSTEN VÄHENTÄMINEN

TOIMI	TYYPPI	KUVAUS	AJOITUS
1	1	Komissio ehdottaa tarkistuksia emo- ja tytäryhtiödirektiiviin. Sen päätarkoituksena on poistaa kahdenkertainen verotus EU:ssa sallimalla osinkojen maksu tiettyjen yritysryhmien (määrättyjen ehtojen täyttyessä) välillä vähentämättä lähdeveroa. Tarkistuksissa keskitytään direktiivin soveltamisalan laajentamiseen siten, että useampi yritys voi hyötyä sen säännöksistä. Siten vähennetään kahdenkertaisen verotuksen riskiä ja sääntöjen noudattamisesta aiheutuvia kustannuksia.	06/2003
1	1	Komissio ehdottaa yritysjärjestelydirektiiviin tarkistusta. Nykyään direktiivillä autetaan yrityksiä järjestämään toimintansa rajatylittävältä pohjalta siirtämisellä tiettyjen verojen maksun silloin, kun määrätyt ehdot täyttyvät. Koska yhä useampi yritys järjestää toimintansa uudelleen (rajatylittävältä pohjalta) tehokkuuden lisäämiseksi ja hyötyäkseen sisämarkkinoiden liiketoimintamahdollisuuksista, direktiivin soveltamisalaa on laajennettava.	06/2003
1	1	Komissio antaa jäsenvaltioiden ja sidosryhmien kanssa käymiensä teknisten keskustelujen tuloksista tiedonannon, joka koskee eri mahdollisuuksia tarjota yrityksille yhtenäistetty veropohja EU:n laajuista toimintaa varten. Yhtenäistetty veropohja vähentäisi <i>inter alia</i> määräysten noudattamisesta aiheutuvia kustannuksia ja monimutkaisia menettelyjä. Tiedonannossa raportoidaan edistyksestä erityisesti kahdessa asiassa: ns. kotivaltiossa tapahtuvan verotuksen periaatetta koskevassa pk-yritysten pilottihankkeessa ja kansainvälisten tilinpäätösstandardien mahdollisessa käytössä lähtökohtana yleiselle EU:n veropohjalle.	12/2003
2	1	Komissio antaa tiedonannon arvonlisäverojärjestelmän nykyaikaistamisen ja yksinkertaistamisen seuraavista vaiheista. Tiedonannon tärkeimpänä kohtana on palvelujen suorituspaikkaa koskevien sääntöjen muuttaminen. Verovelvollisuus olisi pääsääntö eri jäsenvaltioista olevien verovelvollisten välisessä kaupassa.	12/2003

2	2	Komissio pohtii aktiivisesti ehdotuksen tekemistä yhdestä verotuspaikasta kaikille yrityksille, jotka käyvät kauppaa jäsenvaltioissa, jonne ne eivät ole sijoittautuneet. Kyseisellä aloitteella vähennettäisiin arvonlisäverosta yrityksille aiheutuvia hallinnollisia kustannuksia, ja siitä hyötyisivät erityisesti pk-yritykset. Se on yksi tiedonantoon sisältyvistä arvonlisäveroa käsittelevistä aloitteista (ks. edellä). Eurooppalaisten yritysten kuuleminen on meneillään <i>Your Voice in Europe</i> -sivustolla. Lisäksi käydään neuvotteluja veroviranomaisten kanssa.	12/2004
3	2	Komissio tekee lainsäädäntöehdotuksia, joilla poistetaan autojen vapaan liikkuvuuden esteet sisämarkkinoilta.	12/2004
4	1	Komissio antaa tiedonannon Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännön vaikutuksesta erilaisiin osinkoverojärjestelmiin. Tuomioistuimen oikeuskäytännön analysointi auttaa syrjimättömän osinkoverojärjestelmän suunnittelussa ja antaa komissiolle mahdollisuuden ryhtyä rikkomismenettelyjen avulla toimenpiteisiin rajojen yli maksettavien osinkojen syrjimättömän verotuskohtelun varmistamiseksi.	12/2003

5. HANKINTAMENETTELYYN OSALLISTUMISEN LAAJENTAMINEN

TOIMI	TYYPPI	KUVAUS	AJOITUS
1	1	Neuvoston ja Euroopan parlamentin on määrä hyväksyä julkisia hankintoja koskeva lainsäädäntöpaketti perinteisillä ja yleishyödyllisillä aloilla. Lainsäädäntöpaketilla on kaksi laajaa tavoitetta, joista ensimmäinen on voimassa olevien yhteisön direktiivien yksinkertaistaminen ja selkeyttäminen. Toinen tavoite on direktiivien mukauttaminen nykyisiin hallinnollisiin tarpeisiin muuttuvassa taloudellisessa ympäristössä. Kolmea voimassa olevaa direktiiviä ollaan sulauttamassa yhdeksi useita säännöksiä sisältäväksi kokonaisuudeksi, jolla helpotetaan julkisten viranomaisten informaatioteknologioiden käyttöä julkisten hankintojen osalta.	12/2003
1	3	Jäsenvaltiot panevat täytäntöön julkisia hankintoja koskevan paketin sovittuun määräaikaan mennessä sekä virtaviivaistavat lainsäädäntöään ja yhdenmukaistavat menettelytapansa. Jäsenvaltioiden olisi raportoitava edistymisestään komissiolle.	06/2005
2	2	Komissio ehdottaa muutoksia, joilla parannetaan julkisiin hankintoihin liittyviä oikeussuojakeinoja koskevaa direktiiviä. Muutoksiin voisi sisältyä tehokkaampien valtuuksien antaminen kansallisille valvontaviranomaisille, joita komissio kuulisikin ensin.	12/2004
3	3	Jäsenvaltioiden olisi tehostettava hallinnollista yhteistyötään rajatylittäviin julkisiin hankintoihin liittyvien ongelmien poistamiseksi varsinkin kehittämällä alkuvaiheissaan olevaa Euroopan julkisten hankintojen verkkoa (European Public Procurement Network, EPPN), joka on perustettu Tanskan viranomaisten aloitteesta. Verkko on laajennettava käsittämään sekä nykyiset että tulevat jäsenvaltiot. Jäsenvaltioiden olisi varmistettava riittävä rahoitus verkolle sille asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi.	06/2004
3	3	Jäsenvaltioiden olisi edistettävä ja kehitettävä julkisiin hankintoihin liittyvää koulutusta (mahdollisesti Internetin kautta) erityisesti virkamiesten niitä koskevan tietoisuuden lisäämiseksi hallinnon kaikilla tasoilla. Euroopan julkisten hankintojen verkon kautta voitaisiin vaihtaa tietoja parhaista toimintatavoista.	12/2004

4	2	Komissio kehittää sähköisistä ostomenettelyistä toimintasuunnitelman. Tällä pyritään siihen, että suurin osa julkisista hankinnoista voidaan toteuttaa sähköisessä muodossa vuoteen 2006 mennessä. Ensimmäisenä vaiheena on julkisia hankintoja koskevaan pakettiin liittyvien säädösten muuntaminen toiminnallisiksi vaatimuksiksi. Komissio antaa myös tarvittaessa toimivaltuudet Euroopan standardointijärjestöille kehittää tekniset standardit sähköisiä ostomenettelyjä varten.	06/2004
5	1	Komissio julkaisee tulkitsevan tiedonannon Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen EY:n perustamissopimuksen 296 artiklaa (jäsenvaltioiden keskeisiin turvallisuusetiin liittyvät poikkeukset) koskevan uusimman oikeuskäytännön seurauksista.	12/2003
5	2	Komissio antaa vihreän kirjan lisäaloitteiden tekemiseksi Euroopan puolustushankinnoista.	12/2004

6. LIIKETOIMINNAN EDELLYTYSTEN PARANTAMINEN

TOIMI	TYYPPI	KUVAUS	AJOITUS
1	1	Neuvosto hyväksyy yhteisöpatenttiasetuksen (pohjautuen kilpailukykyneuvostossa maaliskuussa 2003 saavutettuun poliittiseen yhteisymmärrykseen).	06/2003
1	1	Neuvosto hyväksyy ehdotuksen yhteisöpatenttituomioistuimen perustamisesta ja niiden tarpeellisten toimenpiteiden suorittamisesta, jotka mahdollistavat Euroopan unionin liittymisen Euroopan patenttisopimukseen.	12/2006
2	1	Euroopan parlamentti ja neuvosto hyväksyvät teollis- ja tekijänoikeuksien noudattamisen valvontaa koskevan direktiivin, jolla tehostetaan väärentämisen ja tavaroiden laittoman valmistamisen torjuntaa.	12/2003
2	1	Euroopan parlamentti ja neuvosto hyväksyvät tietokoneella toteutettujen keksintöjen patentoitavuudesta direktiivin, jonka avulla edistetään innovaatiotoimintaa. Direktiivistä hyötyvät sekä ohjelmistojen kehittäjät ja toimittajat että patentoitavissa olevan tekniikan käyttäjät.	12/2003
3	2	Komissio hyväksyy tekijänoikeuksien ja lähioikeuksien hallinnoinnista sisämarkkinoilla tiedonannon, jossa yksilöidään tarpeelliset toimenpiteet suotuisempien olosuhteiden luomiseksi rajatylittävälle markkinoinnille ja kyseisten oikeuksien lisensioinnille.	09/2004
4	1	Neuvosto hyväksyy yrityskeskittymien valvontajärjestelmästä ehdotetun uudistuksen, jolla varmistetaan yrityskeskittymien valvonnan jatkuva tehokkuus globalisaatiossa ja laajentumisessa. Uudistusehdotuksessa keskitytään liikevaihdon raja-arvojen tarkistamiseen sekä toimivalta- ja menettelykysymyksiin.	06/2004
4	1	Komissio hyväksyy uuden ryhmäpoikkeusasetuksen, jolla helpotetaan yritysten välisten teknologian siirtosopimusten tekemistä.	06/2004

4	3	Jäsenvaltiot jatkavat ponnistelujaan valtioneu- kokonaismäärän pienentämiseksi edelleen ja sen suuntaamiseksi yhteisön edun mukaisiin monialaisiin tavoitteisiin, kuten ympäristö- sekä tutkimus- ja kehityshankkeisiin ja pk-yrityksille. Komissio jatkaa seuranta- ja julkaisee havaintonsa valtiontukea koskevassa tulostaulussa.	meneillään
5	1	Nykyisten kansainvälisten tilinpäätösstandardien (IAS) oikeudellinen voimaansaattaminen edellyttäen että joihinkin niistä tehdään tarvittavat muutokset. Äskettäin hyväksytyssä asetuksessa vaaditaan kaikkia EU:n pörssiyhtiöitä laatimaan konsolidoidut tilinpäätöksensä IAS-suositusten mukaisesti vuodesta 2005 alkaen. Kansainväliset tilinpäätösstandardit on laatinut Kansainvälinen tilinpäätösstandardilautakunta (International Accounting Standards Board, IASB), joka on riippumaton kansainvälinen tilinpäätösuosituksia antava organisaatio. Asianmukaisen poliittisen valvonnan varmistamiseksi IAS-asetuksessa luodaan uusi EU:n laajuinen mekanismi, jolla annetaan hyväksyntä kansainvälisille tilinpäätösstandardeille EU:ssa. Komissio tekee päätökset jäsenvaltioiden edustajista muodostetun tilinpäätöskysymysten sääntelykomitean lausunnon ja useiden jäsenvaltioiden yksityisen sektorin tilinpäätösasiantuntijoista koostuvan EFRAGin (European Financial Reporting Advisory Group) lausunnon perusteella.	09/2003
5	1	Kansainvälisten tilinpäätösstandardien oikeudellinen voimaansaattaminen	meneillään
5	2	Komissio tarjoaa keskustelufoorumin jäsenvaltioille, jotta ne voivat keskustella tavoista, joilla helpotetaan muiden yhtiöiden kuin pörssiyhtiöiden, mukaan luettuina pk-yritysten, kansainvälisten tilinpäätösstandardien omaksumista (esimerkiksi verotukseen liittyvän raportoinnin ja tilinpäätösraportoinnin erottaminen toisistaan erillistilinpäätösten osalta).	06/2004
5	1	Komissio antaa tiedonannon, jossa asetetaan painopisteet vuodesta 2003 alkaen lakisääteisen tilintarkastuksen laadun parantamiseksi EU:ssa.	06/2003
5	1	Komissio tekee ehdotuksen kahdeksannen yhtiöoikeusdirektiivin uudistamiseksi (oikeus harjoittaa tilintarkastajan ammattia ja tilintarkastusalan sääntely).	12/2003

5	1	Komissio ottaa käyttöön eurooppalaisen koordinoitimekanismin tilintarkastajien julkista valvontaa varten. Mekanismilla pyritään varmistamaan kyseisen ammattikunnan asianmukainen valvonta kansallisella tasolla ja tarkoituksenmukainen koordinointi EU:n tasolla.	03/2004
5	2	Kansainvälisten tilintarkastusstandardien (International Standards on Auditing, ISA) hyväksyminen kaikkien Euroopan unionin yhtiöiden tilintarkastusten osalta. Tilintarkastusstandardit ovat välttämättömiä korkealaatuisten tilintarkastusten suorittamiseksi. Nykyisin EU:ssa ei ole sovittuja tilintarkastusstandardeja. Yleinen sopimus on olemassa siitä, että standardialoitteen olisi perustuttava kansainvälisiin tilintarkastusstandardeihin. Komissio ja jäsenvaltiot työskentelevät seuraavan kahden vuoden ajan kyseisille standardeille pohjautuvien valvontapuitteiden luomiseksi.	03/2005
6	1	Euroopan parlamentti ja neuvosto hyväksyvät yritysostotarjouksia koskevan direktiivin, jolla autetaan liiketoiminnan kehittämistä ja uudelleen järjestelyä säilyttäen samalla osakkeenomistajien olennainen suoja.	12/2003
6	1	Komissio tekee ehdotuksen rajatylittäviä fuusioita koskevaksi kymmenenneksi yhtiöoikeusdirektiiviksi ja kotipaikan rajatylittävää siirtämistä koskevaksi neljänneksitoista yhtiöoikeusdirektiiviksi.	12/2003
7	2	Komissio suorittaa toteutettavuustutkimuksen eurooppalaista yksityistä yhtiötä koskevan lainsäädännön antamisen käytännön tarpeen ja mahdollisten esteiden arvioimiseksi. Lainsäädännöllä vastattaisiin useassa jäsenvaltiossa liiketoimintaa harjoittavien pk-yritysten tarpeisiin. Komissio tekee asetusehdotuksen, mikäli tutkimustulokset ovat myönteisiä.	12/2006

7. HAASTEENA VÄESTÖRAKENTEN MUUTOS

TOIMI	TYYPPI	KUVAUS	AJOITUS
1	3	Jäsenvaltiot panevat täytäntöön eläkerahastodirektiivin ja valvovat sen noudattamista. Direktiivissä ehdotetaan toiminnan vakautta koskevia sääntelypuitteita eläketurvan ja tulevien eläkkeensaajien korkeatasoisen suojan takaamiseksi. Lisäksi laitoksille jätetään joustavasti mahdollisuuksia tehokkaan sijoituspolitiikan kehittämiseen.	06/2005
2	2	Komissio tutkii tarvetta tehdä työeläkkeiden siirrettävyydestä direktiiviehdotus. Se on riippuvainen aloitettavan työmarkkinaosapuolten kuulemisen toisen vaiheen tuloksista.	06/2004
3	1	Komissio jatkaa toimiaan toisen jäsenvaltion eläkerahastoihin kohdistuvan verotuksellisen syrjinnän vähentämiseksi. Komissio on valmis viemään eteenpäin kaikki sen tietoon tulleet tapaukset ja varmistaa, että asiaa koskevaa Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytäntöä noudatetaan kaikkialla EU:ssa.	meneillään
3	3	Ennen eläkerahastodirektiivin voimaan tulemistä jäsenvaltiot mukauttavat kansallista lainsäädäntöään toisen jäsenvaltion eläkerahastojen syrjimättömän kohtelun varmistamiseksi.	06/2005
4	1	Komissio varmistaa yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännön noudattamisen jotta sisämarkkinoiden avulla tuettaisiin jäsenvaltioiden terveydenhuoltojärjestelmiä selviytymään niiden kohtaamista haasteista. Tähän liittyen on käynnistetty keskustelut jäsenvaltioiden kanssa myös potilaiden liikkuvuutta käsittelevässä korkean tason pohdintaryhmässä. Komissio esittää potilaiden liikkuvuutta koskevan kuulemismenettelynsä tulokset keskustelujen pohjaksi.	12/2003

8. SÄÄNTELY-YMPÄRISTÖN YKSINKERTAISTAMINEN

TOIMI	TYYPPI	KUVAUS	AJOITUS
1	2	Komissio kehittää yhdenmukaisen lähestymistavan kysymyksiin lainsäädäntötekniikasta ja lainsäädäntökeinon valinnasta sisämarkkinoilla. Tähän liittyvät kysymykset vastavuoroisen tunnustamisesta, "uudesta lähestymistavasta", myötäsääntelystä tai vapaaehtoisista sopimuksista, yhdenmukaistamisen tasosta sekä mahdollisista sisämarkkinoita koskevista sopimuslausekkeista ja siitä, milloin asetuksille on annettava etusija. Komissio kuulee neuvostoa, Euroopan parlamenttia, teollisuuden edustajia ja muita sidosryhmiä. Omaksuttava lähestymistapa voidaan määritellä lyhyessä komission tiedonannossa hyvää hallintotapaa/lainsäädännön parantamista koskevan aloitteen yhteydessä.	06/2004
2	1	Komissio laatii "sisämarkkinoiden yhteensopivuustestin" Euroopan parlamentin ja jäsenvaltioiden kuulemisen pohjalta. Testillä ohjattaisiin kansallisia lainsäätäjiä valtionhallinnon kaikilla tasoilla varmistamaan, etteivät niiden toimet loukkaa epähuomiossa perustamissopimuksen periaatteita vapaasta liikkuvuudesta. Testi voitaisiin hyväksyä neuvoston päätöksellä. Komissio suosittelee myös, että jäsenvaltiot ottavat muita kuin kyseisen valtion kansalaisia enemmän mukaan toimia kehitettäessä. Se suosittelee myös, että omaksutut toimet tehtäisiin helposti saatavilla oleviksi muille kuin valtion omille kansalaisille (esimerkiksi online-muodossa).	03/2004
3	1	Komissio perustaa Internet-sivuston, jonne voidaan toimittaa huomioita erityisen hankalista säännöksistä tai sellaisista säännöksistä, jotka eivät ehkä läpäise "sisämarkkinoiden yhteensopivuustestiä".	09/2003
3	1	(Kilpailukyky)neuvostoa kehoitetaan muodostamaan työryhmä paremmasta sääntelystä. Työryhmä voisi laatia kansalliset lainsäädännön yksinkertaistamissuunnitelmat, jotka kuvastaisivat toimintaa yhteisön tasolla.	06/2003

4	2	Komissio kehittää jäsenvaltioiden kanssa indikaattorit, jotka mittaavat edistymistä kohti korkealaatuisempia sisämarkkinoiden sääntelypuutteita osittain – muttei täysin – lainsäädännön parantamista koskevan komission kesäkuussa 2002 antaman toimintasuunnitelman tuloksena. Indikaattoreiden olisi koostuttava sekä panosindikaattoreista (esimerkiksi ilmoitettujen toimenpiteiden suorittaminen ajallaan) että vaikutusindikaattoreista (esimerkiksi kyseisten toimenpiteiden vaikutus hallinnollisen taakan vähenemiseen). Yritysten ja yrittäjyyden hyväksi laaditun monivuotisen ohjelman yhteydessä suoritettun sääntelyn laatuindikaattoreita koskevan komission hankkeen tulokset ovat perustana tälle työlle.	06/2004
---	---	--	---------

9. SÄÄNTÖJEN SOVELTAMISEN VALVONTA

TOIMI	TYYPPI	KUVAUS	AJOITUS
1	3	Jäsenvaltiot sitoutuvat Eurooppa-neuvoston kevätkokouksissa asettamaan ja noudattamaan kunnianhimoisempia tavoitteita yhteisön lainsäädännön saattamisesta osaksi kansallista lainsäädäntöä. Vastauksena Euroopan parlamentin tiedusteluun komissio suorittaa toteutettavuustutkimuksen siitä, onko metodologisesti ja käytännöllisesti mahdollista arvioida myöhässä tapahtuvasta voimaansaattamisesta aiheutuvia kuluja. Nykyisiä välineitä, kuten interaktiivisen politiikan suunnittelun palautemekanismeja, voidaan myös käyttää liiketoiminnalle aiheutuvien kustannusten mittaamiseen EU:n direktiivien sekä viivästyneen että puutteellisen soveltamisen osalta.	03/2004
2	2	Komissio antaa suosituksen, jossa määritellään parhaat toimintatavat nopeuttaa ja parantaa sisämarkkinadirektiivien saattamista osaksi kansallista lainsäädäntöä. Parhaat toimintatavat voisivat sisältää: a) neuvotteluissa saadun virkamiesten asiantuntemuksen täyden hyödyntämisen saatettaessa lainsäädäntöä osaksi kansallista lainsäädäntöä; b) ennalta suunnittelun siten, että kehitetään aikataulut lainsäädännön saattamiselle osaksi kansallista lainsäädäntöä (sisältäen esimerkiksi määräajat ensimmäisille täytäntöönpanoa koskeville tekstiluonnoksille, arvioidun päivämäärän toimivaltaisen ministerin tai ministereiden hyväksymiselle ja parlamentaarisen menettelyn alkamispäivämäärän); c) voimaansaattamisen rajoittamisen vain välttämättömään ilman niiden elementtien lisäämistä, jotka ainoastaan tekevät lainsäädännöstä tai sen täytäntöönpanosta monimutkaisemman (ja jota kuvataan usein "kultaamiseksi"); d) valtion nopean väliintulon silloin, kun määräaika uhkaa ylittyä (johtuen viivästyksistä alueellisella tai maakunnallisella tasolla niissä jäsenvaltioissa, joissa on liittovaltiorakenne tai hajautettu hallinnollinen rakenne); e) lainsäädännön saattamista osaksi kansallista lainsäädäntöä koskevien raporttien säännöllisen toimittamisen kansallisille ja alueellisille parlamenteille paineen ylläpitämiseksi.	03/2004

2	1	Komissio yksilöi säännöllisesti direktiivit, joiden osalta olisi käytävä "ennaltaehkäisevä vuoropuhelu" eli komission ja jäsenvaltioiden välinen jatkuva vuoropuhelu, joka aloitetaan heti direktiivin hyväksymisen jälkeen, ja jonka tavoitteena on varmistaa lainsäädännön saattaminen osaksi kansallista lainsäädäntöä paremmin ja nopeammin. Kyseiset direktiivit ovat taloudellisesti erityisen tärkeitä ja/tai sellaisia, jotka on niiden erityispiirteiden vuoksi vaikeampi saattaa osaksi kansallista lainsäädäntöä. Lisäksi komissio: a) laatii systemaattisesti kaikille jäsenvaltioille kuukauden kuluttua direktiivin hyväksymisestä tiedustelun, joka koskee <i>inter alia</i> niiden suunnitteluakatauluja; b) järjestää jäsenvaltioiden kanssa kahdenvälisiä kokouksia, joissa neuvotellaan ongelmista lainsäädännön saattamisessa osaksi kansallista lainsäädäntöä; c) järjestää tarvittaessa lainsäädännön saattamisesta osaksi kansallista lainsäädäntöä asiantuntijakokouksia ongelmien havaitsemiseksi aikaisessa vaiheessa; d) kehittää ohjausta jäsenvaltioiden auttamiseksi erityisen monimutkaisen lainsäädännön saattamisessa osaksi kansallista lainsäädäntöä.	09/2003
2	1	Komissio laatii direktiivien täytäntöönpanemiseksi tarvittavasta keskimääräisestä ajasta tilastoja, joista se raportoi säännöllisesti sisämarkkinoiden tulostaulussa.	06/2003
3	2	Komissio ehdottaa oikeudellista välinettä, jolla tietyt täytäntöönpanovaiheet, kuten toimenpiteistä ilmoittaminen sähköisessä muodossa ja vastaavuustaulukoiden käyttö, tehdään pakollisiksi. Tällä parannetaan yhdenmukaisuuden tarkastamisen avoimuutta ja tehokkuutta.	09/2004
4	2	Komissio ehdottaa, että toimielinten sopimuksessa lainsäädännön parantamisesta annetaan vakio- tai määräaika lainsäädännön saattamiseksi osaksi kansallista lainsäädäntöä. Kyseisestä vakio- tai määräajasta voisi poiketa vain, mikäli se voidaan perustella toimenpiteen monimutkaisuudella. Komissio tiedustelee myös jäsenvaltioiden ja Euroopan parlamentin mielipiteitä: a) vakiomuotoisten seuraamuslausekkeiden sisällyttämisestä direktiiveihin (lauseke, jossa määrätään tehokkaista, kohtuullisista ja ennalta ehkäisevistä seuraamuksista, kun direktiivistä johtuvia velvollisuuksia on rikottu); ja b)	12/2004

		vakiomuotoisesta lausekkeesta, jolla luodaan vahvempi oikeudellinen perusta aktiivisen hallinnollisen yhteistyön edistämiseksi.	
5	3	Jäsenvaltiot maksimoivat ponnistelunsa, joilla vähennetään sääntöjen rikkomistapauksia vähintään 50 prosentilla vuoteen 2006 mennessä. Vähennys voidaan saavuttaa yhdistämällä riitojen ratkaiseminen aikaisessa vaiheessa, vaihtoehtoisten menetelmien käyttö muodollisten rikkomismenettelyjen sijasta (esimerkiksi SOLVIT) ja ennaltaehkäisevät toimet. Tämä tulisi toteuttaa progressiivisesti vuosi vuodelta. Komissio raportoi nykyisten jäsenvaltioiden edistyksestä sisämarkkinoiden tulostaulussa. Komissio olisi tyytyväinen, mikäli rikkomistapausten vähentämistavoite vahvistettaisiin Eurooppa-neuvoston kevätkokouksessa yhdessä lainsäädännön saattamista osaksi kansallista lainsäädäntöä koskevien tavoitteiden kanssa.	12/2006
6	1	Komissio julkaisee tutkimuksen tulokset vaihtoehdoista parantaa sisämarkkinalainsäädännön soveltamista. Tutkimuksessa tarkastellaan <i>inter alia</i> tarvetta ja mahdollisuutta perustaa jokaiseen jäsenvaltioon mekanismi, jolla autettaisiin varmistamaan sisämarkkinalainsäädännön ja perustamissopimuksen asiaankuuluvien artiklojen oikea soveltaminen.	12/2004
7	1	Komissio laatii EUROPA-sivustolle erityisen osaston, jossa kuvataan niiden kansalaisten ja yritysten käytettävissä olevat menetelmät, joiden on puolustettava oikeuksiaan yhteisön lainsäädännön nojalla (sisältäen SOLVIT-verkon ja viimeisenä mahdollisuutena rikkomismenettelyt). Kaikkien menetelmien osalta liitetään mukaan myös arvio menettelyyn kuluista ajasta ja kuluista.	12/2003
8	1	Komissio tekee asetusehdotuksen kuluttajansuojalainsäädännön valvonnasta vastaavien kansallisten viranomaisten välisestä yhteistyöstä. Kyseisille viranomaisille olisi annettava yhteiset vähimmäisoikeudet tutkimus- ja täytäntöönpanovallan osalta. Asetuksessa annetaan puitteet valvontaviranomaisten keskinäiselle avunannolle sekä säädetään niiden oikeuksista ja velvollisuuksista rajatylittäviin rikkomuksiin syyllistyviin epärehellisiin elinkeinonharjoittajiin nähden.	06/2003

10. TIEDOTTAMISEN LISÄÄMINEN JA PARANTAMINEN

TOIMI	TYYPPI	KUVAUS	AJOITUS
1	3	Jäsenvaltiot laativat kansalliset suunnitelmat yleisen tietoisuuden lisäämiseksi sisämarkkinoiden tarjoamista mahdollisuuksista niiden omille kansalaisille ja yrityksille.	03/2004
1	2	Komissio järjestää keskusteluja kansallisten suunnitelmien valmistelusta ja täytäntöönpanosta sisämarkkinoiden neuvoo-antavan komitean (IMAC) pääjohtajatasen kokouksessa, jotta varmistetaan korkeimman tason riittävä sitoutuminen.	12/2003
1	2	Komissio valvoo kansallisten suunnitelmien täytäntöönpanoa ja raportoi siitä sisämarkkinoiden tulostaulussa.	12/2004
2	1	Komissio tarkistaa yleisen viestintästrategiansa ottaen huomioon tarpeet uusissa jäsenvaltioissa.	12/2005
3	2	Komissio kehittää vuoropuhelusivustoja varmistaakseen käytännön tiedon paremman saatavuuden.	03/2004
3	2	Komissio laajentaa Kansalaisten vastauspalvelu -aloitteen uusiin jäsenvaltioihin.	06/2004
3	2	Komissio laajentaa Vuoropuhelu kansalaisten ja yritysten kanssa -aloitteen asteittain uusiin jäsenvaltioihin.	12/2005
3	3	Jäsenvaltiot omaksuvat aktiivisemmän lähestymistavan ja ottavat täyden vastuun Vuoropuhelu-aloitteella saataville tuodun kansallisen tason tiedon laadusta.	12/2003
4	2	Komissio perustaa korkealuokkaisen tietoportaalin, jolla yhdistetään Vuoropuhelu- ja Kansalaisten vastauspalvelu -aloite muiden soveltuvien aloitteiden, kuten SOLVITin, eurooppalaisten kuluttajaneuvontakeskusten, Fin-Netin ja EEJ-Netin, kanssa.	12/2004
5	2	Komissio perustaa uuden sisämarkkinaportaalin, jossa yhdistetään tiedot sisämarkkinoita koskevan politiikan ja lainsäädännön kehityksestä komission vastuuyksiköstä riippumatta.	12/2005

6	2	Komissio ja jäsenvaltiot laajentavat Euroguichet-verkkoa (eurooppalaiset kuluttajaneuvontakeskukset). Tavoitteena on perustaa ainakin yksi eurooppalainen kuluttajaneuvontakeskus jokaiseen jäsenvaltioon.	12/2004
---	---	--	---------

PARHAAN HYÖDYN SAAMINEN SISÄMARKKINOIDEN LAAJENTUMISESTA

TOIMI	TYYPPI	KUVAUS	AJOITUS
1	1	Komissio laatii kokonaisvaltaisen seurantakertomuksen jokaisesta liittymistä valmistelevasta maasta kuusi kuukautta ennen näiden liittymistä unioniin. Kertomuksissa keskitytään <i>inter alia</i> asianomaisen valtion kykyyn täyttää kaikki liittymisneuvotteluista seuranneet sitoumukset ja vaatimukset. Kertomusten johtopäätöksissä yksilöidään ongelma-alueet, viivästykset ja tarvittavat korjaustoimenpiteet.	12/2003
2	1	Luomalla ennakoilmoitusjärjestelmä komissio antaa ehdokasvaltioille mahdollisuuden ilmoittaa täytäntöönpanotoimistaan ennen unioniin liittymistä.	06/2003
2	1	Komissio neuvottelee useista kahdenvälisistä sopimuksista ehdokasvaltioiden kanssa helpottaakseen direktiivin 98/34/EY mukaista ilmoittamista luonnosvaiheessa olevista teknisistä toimenpiteistä. Komissio tutkii ehdotetut tekniset toimenpiteet, ja ehdokasvaltioille ilmoitetaan siitä, ovatko kyseiset toimenpiteet yhteisön säännösten mukaisia.	12/2003
3	3	Ehdokasvaltiot laativat – tavaroiden vapaata liikkuvuutta, sijoittautumisoikeutta ja palvelujen vapaata tarjoamista koskevien – perustamissopimuksen 28, 43 ja 49 artiklan perusteella arviointikertomukset lainsäädännöstään. Kertomukset auttavat toteamaan mahdolliset esteet kyseisten artiklojen tehokkaalle täytäntöönpanolle, ja niissä ehdotetaan tarvittaessa näiden esteiden poistamista.	06/2004
4	1	PECA-pöytäkirjojen (Protocols to the Europe Agreements on Conformity Assessment and Acceptance of Industrial Products) laajentaminen, täytäntöönpano ja tekeminen ehdokasvaltioiden kanssa. PECA-sopimukset ovat erityismuoto vastavuoroiselle tunnustamiselle, joka pohjautuu teollisuustuotteita ja tarkoituksenmukaisen hallinnollisen infrastruktuurin luomista koskevan yhteisön lainsäädännön hyväksymiseen ehdokasvaltioissa. Vastavuoroisella tunnustamisella helpotetaan kauppaa kyseisten valtioiden ja EU:n välillä. PECA-sopimukset ovat	12/2003

		jo voimassa neljän ehdokasvaltion kanssa. Kaksi muuta ehdokasvaltiota ovat allekirjoittaneet sopimukset ja neuvotteluja käydään lisäksi kolmen valtion kanssa.	
4	1	PECA-sopimusten tekeminen Romanian ja Bulgarian kanssa. PECA-neuvottelut Romanian ja Bulgarian kanssa jatkuvat, ja niissä on tavoitteena mahdollisimman monta sektoria kattavien sopimusten tekeminen hyvissä ajoin ennen suunniteltua liittymistä vuonna 2007.	06/2006
5	3	Ehdokasvaltiot ja jäsenvaltiot raportoivat komissiolle erityisistä toimista, joilla ne ovat informoineet toimivaltaisia viranomaisia ja täytäntöönpanoviranomaisia laajentumista seuraavasta sisämarkkinoiden täysimääräisestä toteuttamisesta.	06/2004
6	1	Komissio perustaa tietokannan, jolla helpotetaan ehdokasvaltioiden sisämarkkinaviranomaisten kohdennettua harjoitteluvaihtoa.	06/2004

SISÄMARKKINOIDEN RAKENTAMINEN KANSAINVÄLISESSÄ YMPÄRISTÖSSÄ

TOIMI	TYYPPI	KUVAUS	AJOITUS
1	2	Komissio pyrkii tekemään uusia sopimuksia "uusien naapureiden" kanssa. Sopimusneuvottelut voidaan aloittaa vasta, kun kyseiset valtiot ovat edistyneet riittävästi lainsäädännön lähentämisessä ja täytäntöönpanovalmiuksissa. Sen vuoksi jokaisen valtion osalta kehitetään vuosittaiset toimintasuunnitelmat. Ne sisältävät vertailukohdat, joita käytetään sen määrittämiseen, onko kyseinen valtio toteuttanut suunnitelmaa tyydyttävästi.	meneillään
2	2	Komissio pyrkii lähentämään lainsäädäntöjä EU:n ja kansainvälisten toimielinten välillä autoteollisuudessa. Samanaikaisesti kolmen autoteollisuusalaa koskevan EU:n puitedirektiivin kodifioinnin kanssa komissio on edelleen mukana YK:n Euroopan talouskomission sääntöjen kodifointiprosessissa. EU:n direktiiveissä olisi hyödynnettävä yhä enemmän YK:n Euroopan talouskomission sääntöihin sisällytettyjä teknisiä erittelyjä.	meneillään
3	2	Komissio arvioi sääntelyä koskevan vuoropuhelun laajentamista muihin politiikan alueisiin ja valtioihin. Komissio raportoi tarkastelun tuloksista neuvostolle ja Euroopan parlamentille.	12/2004
4	1	Komissio julkaisee tiedonannon tullin asemasta yhteisön ulkorajoilla. Tiedonannossa keskitytään suojan varmistamiseen vaarallisia tuotteita vastaan ja nykyaikaisen riskeihin perustuvan tullivalvontajärjestelmän käyttöönoton etuihin. Järjestelmän käyttöönottoon sisältyisi tullilaitosten painopisteistä ja riskien käsittelytavoista sopiminen jäsenvaltioiden kanssa. Järjestelmää tuettaisiin tullilaitosten välisellä sähköisellä tiedonvaihtojärjestelmällä.	06/2003
4	1	Komissio julkaisee tiedonannon yksinkertaisesta, sähköiseen tiedonsiirtoon perustuvasta toimintaympäristöstä tullille ja kaupalle. Tiedonannon päätarkoituksena on tehdä yrityksille mahdolliseksi hyödyntää ehdotettua sähköistä tiedonvaihtojärjestelmää sekä vähentää siten niiden kuluja ja nopeuttaa tullimenettelyjä.	06/2003